

36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2023. április 18-20.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

A TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA SZABÁLYOZÁSI RENDSZERE ÉS FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Jelige: A megelőzés mindig olcsóbb

Pályamunka lezárásának időpontja: 2021. November

2023.

1. BEVEZETÉS.....	5
1.1. A témaválasztás indokolása	5
1.2. A téma helye, szerepe, kapcsolódásai, jelentősége, aktualitása	5
1.3. A célkitűzések megfogalmazása	5
1.4. A dolgozat gyakorlati alkalmazásának lehetséges esetei.....	5
2. KUTATÁSMÓDSZERTAN.....	6
3. PROBLÉMAFELVETÉS.....	6
4. A TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGÁZTATÁS JELENLEG HATÁLYOS JOGI KÖRNYEZETE.....	6
4.1. Az Alaptörvény	7
4.2. A tűzvédelmi irányú megközelítés.....	8
<u>4.2.1. A Tűzvédelmi törvény</u>	<u>8</u>
<u>4.2.2. A bejelentésköteles tűzvédelmi szolgáltatási tevékenység.....</u>	<u>8</u>
<u>4.2.3. A 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet.....</u>	<u>10</u>
4.2.3.1. A törzsanyag.....	14
<u>4.2.4. Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat</u>	<u>15</u>
<u>4.2.5. Az E-papír rendszer bemutatása</u>	<u>15</u>
4.3. A felnőttképzés felőli megközelítés.....	16
<u>4.3.1. A felnőttképzési törvény.....</u>	<u>17</u>
4.3.1.1. Felnőttképzésről általánosságban	17
4.3.1.2. Felnőttképzés a tűzvédelmi szakvizsgához kapcsolódóan.....	17
4.3.1.3. Az adatszolgáltatás	19
4.3.1.4. A felnőttképzési szerződés	19
4.3.1.5. A tanúsítvány.....	19
4.3.1.6. Hátrányos jogkövetkezmények.....	20
<u>4.3.2. A felnőttképzési törvény végrehajtási rendelete</u>	<u>21</u>

4.3.2.1.	<i>Az oktatási azonosító.....</i>	<i>21</i>
4.3.2.2.	<i>Bírságok.....</i>	<i>21</i>
4.3.3.	<i>A Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer (FAR).....</i>	<i>22</i>
5.	TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS.....	22
5.1.	45/2011. (XII. 7.) BM rendelet.....	23
5.2.	27/2009. (X. 29.) ÖM rendelet.....	23
5.3.	53/2005. (XI. 10.) BM rendelet.....	24
5.4.	32/1997. (V. 9.) BM rendelet.....	24
5.5.	3/1980. (VIII. 30.) BM rendelet.....	24
6.	MIRE JÓ A TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA?	25
7.	TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA A GYAKORLATBAN	26
7.1.	Hogyan legyünk oktatásszervezők?	26
7.2.	Hogyan legyünk vizsgáztatók?	27
7.3.	Egy tűzvédelmi szakvizsga menete.....	29
7.3.1.	<i>Bejelentés, felkérések</i>	<i>29</i>
7.3.1.1.	<i>A tűzvédelmi hatóság felé történő bejelentés</i>	<i>29</i>
7.3.1.2.	<i>Bejelentés a FAR rendszerben</i>	<i>30</i>
7.3.1.3.	<i>A résztvevők adatainak a beszerzése.....</i>	<i>31</i>
7.3.2.	<i>Az oktatás</i>	<i>31</i>
7.3.3.	<i>A vizsga menete</i>	<i>31</i>
7.3.4.	<i>A vizsga utáni teendők.....</i>	<i>32</i>
7.3.4.1.	<i>A jegyzőkönyv.....</i>	<i>32</i>
7.3.4.2.	<i>A bizonyítvány.....</i>	<i>32</i>
7.3.4.3.	<i>A féléves bejelentés</i>	<i>33</i>
8.	TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA A VESZÉLYHELYZET TÜKRÉBEN.....	33
8.1.	104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet.....	33

8.2.	45/2011. (XII. 7.) BM rendelet módosulása	35
9.	FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK	37
9.1.	Integráció a FAR-ba	37
9.1.1.	<i>Regisztráció a FAR-ban</i>	37
9.1.2.	<i>Tűzvédelmi szakvizsga bejelentése a FAR-ban</i>	38
9.1.3.	<i>Adatszolgáltatás a FAR-ban</i>	38
9.1.4.	<i>Bizonyítványok ellenőrzése</i>	39
9.2.	Integráció nélküli fejlesztési lehetőségek.....	40
9.2.1.	<i>A bizonyítvány</i>	40
9.2.2.	<i>A féléves bejelentés</i>	42
9.3.	A FAR integrációtól független fejlesztési lehetőségek.....	42
9.3.1.	<i>Törzsanyag</i>	42
9.3.2.	<i>Online szakvizsgáztatás kiterjesztése</i>	42
9.3.3.	<i>Új foglalkozási ágak bevezetése</i>	43
9.3.3.1.	<i>Tűzoltó készülék alapkarbantartását végzők</i>	43
9.3.3.2.	<i>Üzemeltetői ellenőrzést végzők</i>	43
9.3.3.3.	<i>Foglalkozási ágak összevonása</i>	44
9.3.4.	<i>Tűzvédelmi ismeretek a közoktatásban</i>	44
10.	ÖSSZEFOGLALÁS.....	45
10.1.	Következtetések.....	45
10.2.	Javaslatok	46
11.	VÉGSZÓ.....	46
12.	IRODALOMJEGYZÉK.....	47
13.	KÉPEK JEGYZÉKE.....	48
14.	ÁBRAJEGYZÉK	48

15. MELLÉKLETEK	49
15.1. Tűzvédelmi szakvizsga fejlődése.....	49

1. BEVEZETÉS

1.1.A témaválasztás indokolása

Azért választottam ezt a témát, mert a tüzesetek megelőzését fontos feladatnak, a tűzvédelmi szakvizsgáztatás rendszerét pedig a tűzmegelőzés fontos elemének tartom. Szakmai tapasztalatokkal rendelkezem mind a mentő-, mind a megelőző tűzvédelem szakterületein. Habár a tűzmegelőzési tevékenység nem olyan „látványos”, mint egy nagyobb mértékű tűzoltói beavatkozás, - és ha mindent jól csinálunk akkor az embereknek fel sem tűnik, egyszerű háttértevékenységnek látszik – viszont pont emiatt legalább ugyanolyan fontos a tűz elleni védekezés rendszerének. A témában végzett kutatás során megbizonyosodtam arról, hogy a tűzvédelmi szakvizsga intézményrendszerét mind hatósági, mind szolgáltatási oldalról vizsgálva célszerű lenne az új, jelenlegi igényekhez igazítani.

1.2.A téma helye, szerepe, kapcsolódásai, jelentősége, aktualitása

A választott témám a tűz elleni védekezésen belül a tűzmegelőzésben helyezkedik el az oktatásokkal kapcsolatos vonalon. A témám többek között azért is aktuális, mert a járvánnyal kapcsolatos veszélyhelyzetben olyan új kihívásokkal találkoztunk a szakvizsgáztatás területén – akár csak minden oktatási tevékenység során – amelyekre új megoldásokat kell(ett) találnunk. Az idő előrehaladtával, a technológia fejlődésével mindig jelennek meg új lehetőségek, amelyeket érdemes lenne a tűzvédelmi szakvizsgáztatás területén is kihasználnunk.

1.3.A célkitűzések megfogalmazása

Célul tűzöm ki, hogy bemutatom a tűzvédelmi szakvizsga hazai szabályozási rendszerét, és fejlesztésével kapcsolatos javaslatokat kívánok megfogalmazni, hogy javítani tudjuk ezen tevékenység végzését, szervezését, tervezését, továbbá, hogy innovatív módon reformáljuk meg és javítsuk, könnyítsük és a jelenleginél nagyobb mértékben támogassuk a hatóság, az oktatásszervező és a szakvizsgán résztvevő személyek munkáját.

1.4.A dolgozat gyakorlati alkalmazásának lehetséges esetei

Dolgozatomban konkrét javaslatokat mutatok be, amelyeket a vonatkozó jogszabályokba, egyéb szabályozókba (például BM OKF törzsanyag) és a képzés folyamatába is be lehet majd építeni. Vázolni fogom továbbá a nyilvántartási- informatikai szakterülethez kapcsolódó lehetséges fejlesztési leirányokat A vázolt fejlesztések egy része akár anyagi ráfordítás nélkül is végrehajtható lehet csak a jelenlegi ügymenetet kell megváltoztatni

2. KUTATÁSMÓDSZERTAN

Dolgozatom elkészítéséhez felhasználtam a jelenleg hatályos jogszabályokat, valamint nagyban alapoztam a tűzvédelmi szakvizsga szervezése és lebonyolítása során szerzett saját szakmai tapasztalataimra. A jogszabályok közül nem csak konkrétan a tűzvédelmi szakvizsgával kapcsolatos normákat vettem górcső alá, hanem a kapcsolódó szakterületeket szabályozó jogi aktusokat is, valamint tanulmányoztam a vonatkozó műszaki követelményeket, és egyéb, adott szakterületekre vonatkozó irányelveket. Továbbá a kapcsolódó szakirodalom megismerésére is fordítottam időt.

A jelen dolgozatban hivatkozott jogszabályok a 2021. 09. 18-án hatályos formájukban jelennek meg.

A dolgozatban szereplő képek, táblázatok, ábrák saját készítésűek.

3. PROBLÉMAFELVETÉS

A tűzvédelmi szakvizsgáztatás intézményrendszere jelenlegi formájában is alkalmas arra, hogy kiszolgálja a vele szemben támasztott igényeket. Viszont lehetőséget látok arra, hogy a jelenlegi rendszert átalakítva, új formát adjunk neki, amely megkönnyíti az érintettek feladatát. Hiszem, hogy lehet ezt a tevékenységet hatékonyabban is végezni a lehetséges szinergiák felderítése és majdani kihasználása által. Jelenleg sok olyan mozzanata van a tűzvédelmi szakvizsgáztatás folyamatrendszerének, amely, habár más-más formában, de mégis ugyan annak a feladatnak az elvégzésére irányul.

4. A TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGÁZTATÁS JELENLEG HATÁLYOS JOGI KÖRNYEZETE

Ebben a fejezetben be fogom mutatni a tűzvédelmi szakvizsgáztatás keret- és szabályrendszerét jelenleg meghatározó jogszabályi környezetet. Bemutatásom során az alapoktól fogok indulni, egészen az Alaptörvényig nyúlok vissza – tekintve, hogy ez jogrendszerünk alapja ¹ –, onnan vezetem le egészen rendeleti szintig.

¹ Magyarország Alaptörvénye R) cikk (1)

A tűzvédelmi szakvizsgáztatást jogi szempontból két irányból is meg lehet közelíteni, az egyik a klasszikus tűzvédelmi vonal, amely az alapvető szakmaiságát és tartalmi – formai követelményeit adja, a másik pedig a felnőttképzés iránya, amely alá 2020 július elseje óta tartozik a tűzvédelmi szakvizsgáztatás.

1. ábra A tűzvédelmi szakvizsga jogszabályok közötti elhelyezkedése

4.1. Az Alaptörvény

Magyarország alaptörvénye határozza meg számunkra az alapvető jogainkat és kötelességeinket. Ilyen alapvető jog az, hogy „*Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz*”². Én innen eredeztetem a tűzvédelmi szakvizsga szabályozását, hiszen ennek az intézménynek az a célja, hogy a megszerzett ismeretanyag elsajátítása révén biztonságban végezhessük tevékenységünket. Képzési szempontból pedig fontos, hogy „*Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez*”³

² Magyarország Alaptörvénye IV. cikk (1)

³ Magyarország Alaptörvénye XI. cikk (1)

4.2.A tűzvédelmi irányú megközelítés

Mint a hatósági eljárások túlnyomó részére, úgy a tűzvédelmi szakvizsgához kapcsolódó hatósági eljárásra is a 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról-ban meghatározott alaki, eljárási szabályokat kell alkalmaznunk.

4.2.1. A Tűzvédelmi törvény

A tűzvédelmi szakvizsga konkrét megjelenése törvényi szinten az 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról (Tűzvédelmi törvényként is szokás említeni) történik. Ezen jogszabály kimondja, hogy „*Jogszabályban meghatározott foglalkozási ágakban és munkakörökben csak tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező személy foglalkoztatható.*”⁴ Továbbá meghatározza azt is, hogy olyan személyt, aki az adott munkához előírt tűzvédelmi ismeretekkel, illetőleg megfelelő tűzvédelmi szakvizsgával nem rendelkezik, azt az adott tevékenység végzésével a munkáltató nem bízhatja meg⁵. Ebben a jogszabályban kerülnek meghatározásra olyan alapfogalmak is, mint például a tűz, a tűz elleni védekezés és a tűz megelőzés. Habár ez a jogszabály hatályba lépése óta negyven alkalommal módosult az előbbiekben idézettek már az eredeti közlőny állapotban is hasonló formájukban szerepeltek. Továbbá meghatározásra kerül, hogy A munkáltatókra vonatkozó kötelezettségen felül a törvény az ezirányú szolgáltatási tevékenységet végzőkkel szemben is követelményeket támaszt: „*Aki ... tűzvédelmi szakvizsgáztatási tevékenységet kíván folytatni, köteles az erre irányuló szándékát a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvényben, valamint a bejelentésköteles tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységek megkezdésének és folytatásának részletes szabályairól szóló jogszabályban meghatározott szabályok szerint a tűzvédelmi hatóságnak bejelenteni.*”⁶ Ez a jogszabály pedig a 2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól. A törvényi szintű szabályozásban a szolgáltatási tevékenységekkel kapcsolatosan csak általános érvényű előírásokat találunk, a részletszabályok kormányrendeletben és ágazati rendeletben kerülnek kidolgozásra.

4.2.2. A bejelentésköteles tűzvédelmi szolgáltatási tevékenység

Az idézett törvényhez kapcsolódó jogszabály a 489/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági eljárások általános és különös szabályairól. Ezen kormányrendelet kötelezi a munkáltatót, hogy a tűzvédelmi szakvizsgához kötött munkakörökről kimutatást vezessen, valamint az érintettek bizonyítványairól másolattal rendelkezzen. Továbbá itt kerül

⁴ 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról 22. § (2)

⁵ 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról 22. § (4)

⁶ 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról 12. § (1)

meghatározásra a tűzvédelmi szakvizsgabizonyítványok érvénytelenítésének az esetei is, ezt a későbbiekben fogom részletesen bemutatni.

A jogszabály szolgáltatókra vonatkozó fontos elemét képezi azon szakasza, amelyben meghatározza azokat az esetek meghatározása, amikor az oktatásszervezőt eltilthatja oktatásszervezői tevékenységétől, valamint számára korlátozhatja a szakvizsgáztatási tevékenységet. Ezek az esetek az alábbiak:

„A tűzvédelmi hatóság megtilthatja a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezés tevékenység végzését

- az adott szolgáltatási tevékenység folytatására való jogosultság megfelelő igazolásáig,*
- amennyiben a szakvizsgabizottság elnöke, tagja felkérése nem a szakvizsga rendeletben meghatározott módon történt,*
- amennyiben a vizsgabizottság elnöke egyben az oktatásszervező, vagy az oktatásszervező hozzátartozója, vagy az oktatásszervezővel folyamatos munkaviszonyban álló személy,*
- amennyiben az oktatásról, a szakvizsgáról vagy a sikeres szakvizsgát tett személyekről a tűzvédelmi hatóság értesítése nem történt meg, vagy olyan tartalommal és módon történt meg, amely a szakvizsga rendelet előírásainak nem felel meg,*
- amennyiben az oktatásszervező által kiállított szakvizsga bizonyítvány vagy a szakvizsgáról felvett jegyzőkönyv nem felel meg a szakvizsga rendelet előírásainak,*
- amennyiben a tűzvédelmi szakvizsgára felkészítő oktatás részben vagy teljesen elmaradt és a szakvizsga megtörtént,*
- amennyiben a szakvizsga lefolytatása vagy a szakismeretek számonkérése nélkül történt meg a szakvizsga bizonyítványok kiállítása,*
- amennyiben az oktatásszervező az érvénytelen szakvizsga bizonyítványt nem vonja vissza, vagy a visszavonásról a hatóság értesítését elmulasztja,*
- amennyiben olyan személyt engedett szakvizsgára, aki a szakvizsga rendelet képzettségre vagy gyakorlatra vonatkozó előírásainak nem felelt meg.*

A tűzvédelmi hatóság megtilthatja a tűzvédelmi szakvizsgáztatás tevékenység végzését az adott szolgáltatási tevékenység folytatására való jogosultság megfelelő igazolásáig,

- amennyiben a szakvizsgáztatásra vonatkozó felkérést legalább 1 évig nem őrizte meg,*
- amennyiben a szakvizsga rendeletben a vizsgabizottság tagjára vonatkozó bármely kizárási, összeférhetetlenségi előírást megszegte,*

- *amennyiben az általa aláírt szakvizsga bizonyítvány vagy a szakvizsgáról felvett jegyzőkönyv nem felel meg a szakvizsga rendelet előírásainak,*
- *amennyiben, mint a vizsgabizottság elnöke nem vizsgálta, hogy a szakvizsgabizottság megalakítása, a szakvizsga megszervezése és lefolytatása az oktatásszervező jogosultságainak megfelelően, a szakvizsga rendelet előírásai szerint történt, vagy nem gondoskodott a szakvizsga rendelet előírásainak betartására,*
- *amennyiben a szakvizsgáztatáson személyesen nem vett részt, vagy*
- *amennyiben a szakvizsga lefolytatása vagy a szakismeretek számonkérése nélkül járult hozzá a szakvizsga bizonyítványok kiállításához.⁷*

Jól látható az idézett felsorolásból, hogy az eltiltásra csak nagyon komoly eljárási és/vagy szakmai hiányosságok feltárása alkalmával kerülhet sor. Ezek az előírások mind tételesen szerepelnek a tűzvédelmi szakvizsgáztatás szabályairól szól BM rendeletben, az elkészítendő dokumentumokhoz még minta is található a mellékletekben.

A részletes szolgáltatási szabályok megtalálhatóak a 50/2011. (XII. 20.) BM rendelet a bejelentésköteles tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységek megkezdésének és folytatásának részletes szabályairól-ban. Ebben részletesen szabályozásra kerül hogyan kell eljárnia a bejelentés során az oktatásszervezőnek és a szakvizsgáztatóknak. Meghatározza a bejelentés adattartamát és a benyújtandó dokumentációk körét. Szabályozza, hogy az esetlegesen bekövetkező változásokat nyolc napon belül be kell jelenteni a hatóság felé.

4.2.3. A 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet

A tűzvédelmi törvényben hatalmazza fel a jogalkotó a belügyminisztert, hogy rendelet alkotással meghatározza a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakat és munkaköröket⁸.

A belügyminiszter – a kapott felhatalmazása alapján – megalkotta a 45/2011. (XII. 7.) BM rendeletet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól. Ezen rendelet tartalmazza a tűzvédelmi szakvizsgával kapcsolatos szervezési és végrehajtási részletszabályozás legnagyobb részét, valamint kijelöli a katasztrófavédelem területi szervét első fokon eljáró hatóságként. 1. sz mellékletében meghatározza, hogy a munkavállalóknak mely munkakörökben (foglalkozási ágakban) kell tűzvédelmi szakvizsgával rendelkezniük. a tevékenységük végzéséhez. Definiálja az oktatásszervező fogalmát,

⁷ 489/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági eljárások általános és különös szabályairól 16. § (4)-(5)

⁸ 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról 47. § (2) e)

meghatározza a tevékenysége végzéséhez szükséges feltételeket. Felsorolja a szakvizsga bizottság megalakításának a feltételeit, előírja a bizottsági tagokkal szembeni követelményeket. Az felsőoktatási intézményben szerzett, felsőfokú végzettség, az öt éves szakmai tapasztalat, a közép – felsőfokú tűzvédelmi végzettség és az adott foglalkozási ágra érvényes tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvány minden esetben elvárt, bizonyos foglalkozási ágakban még a műszaki mérnöki oklevél is. Deklarálja a tűzvédelmi szakvizsga hatóság felé történő bejelentésének a módját, ismerteti a bejelentés módosításának és a lemondásának a szabályait. A vizsgázók vonatkozásában is megállapításra kerül a szükséges minimális iskolai végzettség és szakmai tapasztalat. Leírja a szakvizsga pontos menetét, a vizsgáztatás módját, esetleges sikertelen vizsga esetén a pótvizsga lehetőségét, valamint, hogy a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvány a vizsga napjától számított öt évig érvényes. Továbbá külön jogszabályban meghatározásra kerül a szakvizsga bizonyítvány érvénytelenítésének a módja is. A rendelet négy darab melléklettel rendelkezik.

The screenshot shows the search results for the 45/2011. (XII. 7.) BM decree on the Nemzeti Jogszabálytár website. The search criteria are: Évszám: 2011, Sorszám: 45, Típus: BM rendelet. The results show one entry: 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet, dated 2012. 01. 01. -.

45/2011. (XII. 7.) BM rendelet
 2012. 01. 01. -
 a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól

1. kép 45/2011 BM rendelet a jogtárban

A tűzvédelmi szakvizsgához kötött munkakörök és foglalkozási ágak az alábbiak a jelenleg hatályosrendelet 1. melléklete szerint:

1. Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.

2. Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerint fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
3. Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.
4. Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
5. Tűzoltó-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
6. Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.
7. Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.
8. Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
9. Beépített tűzoltó berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
10. Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
11. Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
12. Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.
13. Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
14. Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.
15. Tűzgátló tömítések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
16. Tűzállóságot növelő burkolatok beépítését, karbantartását végzők.⁹

A 2. mellékletben kerül meghatározásra a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvány tartalmi követelménye. A 3. mellékletben jelenik meg a tűzvédelmi szakvizsga jegyzőkönyv, a 4. melléklet tartalmazza a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvány sorszámozásának a módozatát.

A tűzvédelmi szakvizsgáztatással kapcsolatosan szükséges megemlítenünk a bizonyítvány visszavonásának az eseteit is. Ezeket az eseteket kettő felé lehet osztani, aszerint, hogy kinek a nem megfelelő magatartása ad okot a hatóságnak a bizonyítvány érvénytelenítésére. Ez a két

⁹ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 1. melléklet

szereplő lehet az oktatásszervező vagy a bizonyítvány tulajdonosa. Egyes esetekben a hatóságnak van mérlegelési jogköre a visszavonást illetően, máskor viszont kötelező a kiadott bizonyítvány érvénytelenítése.

Kötelező érvényteleníteni a bizonyítványt amennyiben:

- *„a tűzvédelmi hatóság megállapította, hogy az oktatás vagy a szakvizsgáztatás az e rendeletben foglalt előírásokat súlyosan sérti (különösen ilyennek minősül, ha az oktatás részben vagy teljesen elmarad, a szakvizsga lefolytatása vagy a szakismeretek számonkérése nélkül történik meg a bizonyítvány kiállítása),*
- *a tűzvédelmi hatóság megállapította, hogy a szakvizsgával rendelkező személy foglalkozása körében tűzvédelmi szabály megszegésével tüzet okoz, vagy munkája közvetlen tűzveszélyt jelent környezetére,*
- *a tűzvédelmi hatóság megállapította, hogy a tűzoltó-technikai termék tervezését, kivitelezését, karbantartását a jogszabályban, tűzvédelmi műszaki követelményben, a tűzvédelmi hatósági engedélyben foglaltaktól eltérő módon, vagy annak működőképességét veszélyeztetve végzi.¹⁰”*

Jól érzékelhető, hogy az oktatásszervező esetében, ha olyan súlyos szabálytalanságot vét, hogy a hatóság érvényteleníttetni kényszerül az általa kiadott tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványt, akkor nagy valószínűséggel az általa végezett oktatásszervezői és/vagy szakvizsgáztatási tevékenységtől is el fogja tiltani.

A bizonyítvány visszavonásának tekintetében a hatóságnak mérlegelési jogköre van, ha:

„az oktatásról, a szakvizsgáról a tűzvédelmi hatóság értesítése olyan tartalommal és módon történt meg, amely a tűzvédelmi hatósági ellenőrzés szakszerű lefolytatását nem tette lehetővé, vagy

a szakvizsgáztató a foglalkozási ágakban, munkakörökben bekövetkezett adatváltozás bejelentési kötelezettségét elmulasztotta¹¹”

Amennyiben az oktatásszervezőnek a bizonyítványt vissza kell vonni, úgy az érintett bizonyítvány számát 8 napon belül meg kell küldenie a hatóságnak, amely honlapján közzéteszi az érvénytelenített bizonyítvány tulajdonosának nevét, a bizonyítvány sorszámát, az oktatásszervező nevét, valamint az érintett tűzvédelmi szakvizsga dátumát¹².

¹⁰489/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági eljárások általános és különös szabályairól 15. § (1)

¹¹ 489/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági eljárások általános és különös szabályairól 15. § (2)

¹² 489/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági eljárások általános és különös szabályairól 15. § (3)

4.2.3.1.A törzsanyag

Habár a törzsanyag nem az Alaptörvény T) cikk (2) szerinti értelemben vett jogszabály, mégis itt a jogi szabályozás témakörében kell róla beszélnünk, mivel közjogi kögensnek tekinthető, eredete a 45/2011. (XII. 7.) BM rendeletre vezethető vissza, miszerint: „*A szakvizsga törzsanyagát és a javasolt szakirodalom körét a BM OKF az e rendelet hatálybalépését követő 45 napon belül honlapján és Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben közzéteszi.*”¹³ A közzétett törzsanyag a Hivatalos Értesítőn kívül elérhető a BM OKF valamint a megyei katasztrófavédelmi szervek hivatalos honlapján is. Ha esetleg módosul a törzsanyag azt a megjelenítéséhez hasonló módon kell közzétenni¹⁴.

A törzsanyagban kerülnek meghatározásra foglalkozási áganként az oktatandó jogszabályok, szabványok és egyéb fontos ismeretek, és a képzések minimális óraszámai is (egy oktatási óra 45 perces¹⁵). Viszont az nem kerül meghatározásra, hogy a képzések alatt az oktatási órák között milyen hosszú szünetet szükséges tartani vagy akár egyáltalán kell-e tartani szünetet. A képzések órászáma függ:

- az adott foglalkozási ágtól
- attól, hogy normál- vagy távoktatás formájában történik-e az oktatás
- valamint, attól, hogy a képzésen résztvevő alapképzésen vagy ismétlőképzésen (rendelkezik az adott foglalkozási ágból még érvényes szakvizsgával)

vesz részt.

Az adott foglalkozási ágon belül külön-külön kerül szabályozásra, hogy az elméleti és – ahol van – a gyakorlati képzésekre mennyi oktatási órát kell fordítani.

Mivel a törzsanyagban leginkább jogszabályi helyekre mutató hivatkozások szerepelnek, ezért fokozott odafigyelést igényel annak „karbantartása”, naprakész állapotának a felügyelete. A hivatkozott jogszabályi helyek nagy száma annak köszönhető, hogy a 16 darab foglalkozási ághoz külön-külön tartoznak az azokat szabályozó jogszabályok.

Viszont az oktatásszervezet nem menti fel a felelősség alól, ha esetlegesen a törzsanyagban még szereplő, már hatálytalan jogszabályokra hivatkozva végzi a tevékenységét, hiszen a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet kimondja, hogy: „*A törzsanyagban hivatkozott jogszabályok, szabványok*

¹³ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 11. § (1)

¹⁴ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 11. § (2)

¹⁵ A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság tájékoztatója a tűzvédelmi szakvizsga törzsanyagáról I.

változását az oktatásszervezők az oktatási segédanyag és oktatási tematika összeállításánál kötelesek figyelembe venni.¹⁶

A törzsanyag tartalmaz olyan elemeket is, amelyeket minden foglalkozási ágban kötelező oktatni, függetlenül attól, hogy az adott foglalkozási ághoz ténylegesen köthető-e az adott tananyag rész. Ezek a mindenkinek kötelező elemek a tűzjelzéssel kapcsolatos, kiemelten fontos módozatokat és tartalmi követelményeket határozzák meg, tételesen az alábbiak: „Minden foglalkozási ág, munkakör esetében oktatni kell a tűz jelzésére vonatkozó alábbi információkat:

A tűz jelzésekor legalább az alábbi adatokat közölni kell a jelzésfogadó ügyelettel (112-es hívásfogadó központ, katasztrófavédelmi igazgatóság műveletirányítási ügyelet, tűzoltósági ügyelet):

a tüzeset, káreset helye,

a tűzre, veszélyeztetésre vonatkozó adatok (mi ég, mit veszélyeztet),

az esemény mérete, kiterjedése,

a bejelentő személy neve, telefonszáma.¹⁷

4.2.4. Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat

Az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról nem határoz meg a tűzvédelmi szakvizsgáztatással kapcsolatos elvárásokat, követelményeket, viszont a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvány meglétével kapcsolatosan fogalmaz meg állításokat a 91. Tűzveszélyes tevékenységek témakörben. Ilyen megállapítás például, hogy: „Tűzvédelmi szakvizsgához kötött tűzveszélyes tevékenységet csak érvényes tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező, ... személy végezhet.¹⁸

4.2.5. Az E-papír rendszer bemutatása

„Az oktatásszervező az oktatás és a szakvizsga megkezdése előtt a székhelye szerint illetékes tűzvédelmi hatósághoz az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) szerinti elektronikus úton bejelenti ...¹⁹ Ez a jogszabály által meghatározott mód jelenleg az E-Papír alkalmazás, amely elérhető a: <https://epapir.gov.hu/> címen, amely használatához szükség van

¹⁶ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 11. § (2)

¹⁷ A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság tájékoztatója a tűzvédelmi szakvizsga törzsanyagáról II.

¹⁸ 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról 185. § (1)

¹⁹ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 5. § (1)

ügyfélkapu hozzáférésre. A felület elég egyszerűen kezelhető, csak ki kell választanunk a témacsoportot, az ügýtípust és a címzettet, majd meg kell írunk a levelet és elküldenünk.

☒ CÉGKAPUBÓL KÜLDVE SZERETNÉK E-PAPÍRT BENYÚJTANI

NEM TERMÉSZETES SZEMÉLY NEVE *

XYZ Kft.

NEM TERMÉSZETES SZEMÉLY TÖRZSSZÁMA (AZ ADÓSZÁM ELSŐ NYOLC KARAKTERE) *

123456

TÉMACSOPORT

Tűzvédelemmel / tűzesettel kapcsolatos ügyintézés x ▾

ÜGÝTÍPUS *

Tűzvédelmi hatósági ügyintézés x ▾

CÍMZETT *

Válasszon hivatalt, vagy kezdjen el gépelni

katasztrófavédelmi i

Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

MENTÉS PISZKOZATKÉNT

TOVÁBB A CSATOLMÁNYOKHOZ

2. kép E-papír felület

Lehetőség van mellékleteket csatolnunk, melyeket a rendszer az AVDH segítségével hitelesíteni is tud, így nincs szükségünk arra, hogy a dokumentumot előbb kinyomtassuk és utána beszkeneljük. Lehetőségünk van arra, hogy cég nevében eljárva nyújtsunk be dokumentumot, ehhez azonban az adott cég cégkapus felületén be kell állítani a felhasználóknak a megfelelő ügyintézői jogosultságot.

4.3.A felnőttképzés felőli megközelítés

Az előző fejezetben bemutatam a tűzvédelmi szakvizsga tűzvédelmi jogszabályok irányából történő szabályozását. A korábbiakban is említettem, hogy a tűzvédelmi szakvizsgát kezelünk kell úgy is, mint nem csak tűzvédelmi jogszabályok hatálya alá tartozó, felnőtteknek tartott, kompetenciafejlesztésre irányuló másik/egyéb képzést, tehát a felnőttképzés irányából is meg kell vizsgálnunk a kapcsolódó feladatokat. Ebben a fejezetben ezt fogom bemutatni.

4.3.1. A felnőttképzési törvény

A 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 2020.07.01-én hatályba lépő módosítása újfajta kihívás elé állította az oktatásszervezők közül azokat, akik korábban csak tűzvédelmi szakvizsga szervezésével foglalkoztak, hiszen e naptól az általuk szervezett képzések is a felnőttképzési törvény hatálya alá kerültek. A közvélemény leginkább az OKJ képzési rendszer kivezetésével kapcsolatosan találkozott a felnőttképzési törvény új módosításával. Egy rövid ideig a törvény hatálya alá tartoztak az kötelező éves munkavédelmi és tűzvédelmi oktatások is, ezért a jogalkotó hamar módosította a törvényt, mivel ezekre nem volt szándékában kiterjeszteni annak hatályát.

4.3.1.1. Felnőttképzésről általánosságban

De pontosan kikre és milyen tevékenységekre vonatkozik a felnőttképzési törvény? A jogszabály idevonatkozó része így szól, hogy:

„E törvényt kell alkalmazni: a jogi személy, a személyes joga szerint jogképes szervezet, az egyéni vállalkozó, illetve a gazdasági tevékenységet folytató más természetes személy (a továbbiakban együtt: felnőttképző) által célirányosan kompetenciakialakításra vagy -fejlesztésre irányuló és szervezeten megvalósuló – a köznevelési intézmény, a szakképző intézmény, illetve törvényben meghatározott oktatási és tehetséggondozó intézmény alapfeladatába vagy a felsőoktatási intézmény alaptevékenységébe nem tartozó – oktatás és képzés

üzletszerű gazdasági tevékenység keretében vagy nem üzletszerű gazdasági tevékenység esetén térítés ellenében vagy a 2/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti felnőttképzési tevékenységként,

...

belső képzésként történő megszervezésére (a továbbiakban: felnőttképzési tevékenység), valamint

a felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatásra.”²⁰

4.3.1.2. Felnőttképzés a tűzvédelmi szakvizsgához kapcsolódóan

De hogyan kerül ide a tűzvédelmi szakvizsga? A jogszabályból egyértelműen kiderül, hiszen a tűzvédelmi szakvizsgáztatás egyértelmű céljaként jelenik meg a kompetencia fejlesztés. A képzést is gazdasági tevékenységet folytató szervezet végzi, hiszen az nem, mint állami feladat jelenik meg. Valamint az oktatásszervező tevékenysége profitorientált, hiszen nem jótékonyági alapon működnek, ebből élnek. Valamint abban az esetben is a felnőttképzési törvényben meghatározottak szerint kell eljárni, ha a tűzvédelmi szakvizsga, mint belső képzés

²⁰ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 1. § (1)

kerül megszervezésre, hiszen erre is kiterjed a törvény hatálya. Ilyen eshetőség lehet, ha például az oktatás szervező a saját alkalmazottainak szervez tűzvédelmi szakvizsgát (ezt a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet nem zárja ki, az csak a szakvizsgabizottság elnökével kapcsolatosan fogalmaz meg kizáró körülményeket).

Továbbá a felnőttképzési törvény külön kiemeli a jogszabály alapján végzett képzéseket, amilyen a tűzvédelmi szakvizsgára felkészítő tanfolyam is. Ezekre a képzésekre is teljesíteni kell a törvényben meghatározott bejelentést (1. § (2)), mivel nem tartozik a kivételek alá. Ez alól a 15. §-(1a) alá tartozó rendvédelmi- és honvédelmi szervek lehetnek maximum kivételek, de véleményem szerint azok sem mivel a tűzvédelmi szakvizsga nem rendvédelmi vagy nemzetbiztonsági célokat szolgál (a törvény csak ezen célok érdekében enged kivételt).

„Felnőttképzési tevékenység a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerint bejelentés alapján végezhető”²¹ a bejelentés részletes szabályai a végrehajtási rendeletben vannak meghatározva, melyet a későbbiekben fogok bemutatni.

3. kép FAR rendszer "képzés adatszolgáltatási lap"

²¹ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 2/A. § (1)

4.3.1.3. Az adatszolgáltatás

Milyen tartalommal kell elkészíteni az adatszolgáltatást? Erre a kérdésre a választ a felnőttképzési törvény 15. § (1) -ben találjuk meg. Meg kell adni a képzésre vonatkozó adatokat, mi a képzés megnevezése, helye, jellege, valamint, hogy mikor kezdődik és meddig tart, továbbá az óraszámát. A résztvevőkkel kapcsolatosan is felmerül adatszolgáltatási kötelezettség, meg kell adni a résztvevők azonosító adatait, nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét és a legmagasabb iskolai végzettségét, valamint e-mail címét (ez a gyakorlatban kérdéseket vet fel, amelyeket későbbi fejezetben fogok kifejteni). A képzési adatszolgáltatásnak ki kell terjednie a képzés díjára és a költségviselőre is.

Az oktatásszervezők életében változást hozott az is, hogy a felnőttképzőnek minden dokumentumon fel kell tüntetnie a felnőttképzők nyilvántartásában szereplő nyilvántartási számát²², ez többek között a jelenléti ívek, valamint a bizonyítványok újra tervezését vonta maga után. Az adatszolgáltatás teljesítésére a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer (röviden: FAR) szolgál.

4.3.1.4. A felnőttképzési szerződés

*„A felnőttképzési jogviszony felnőttképzési szerződés alapján szervezett oktatás és képzés nyújtására irányuló szolgáltatásra, illetve felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatásra és abban való részvételre a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között létrejött viszony, amelyben a képzés a képzésben részt vevő személy sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodóan valósul meg.”*²³ Tehát a tűzvédelmi szakvizsgákon az oktatásszervezőnek szükséges szerződést kötni. Annyi könnyítés jelentkezik, hogy szerződést nem kötelező írásban megkötni, mivel a tűzvédelmi szakvizsga bejelentéshez és nem engedélyhez kötött tevékenység a felnőttképzési törvény értelmében.

4.3.1.5. A tanúsítvány

A képzés elvégzéséről a felnőttképzőnek tanúsítványt szükséges kiállítania a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer segítségével. Bejelentési kötelezettségen alapuló képzés esetén, amilyen a tűzvédelmi szakvizsga is a tanúsítványt csak a képzésben résztvevő kérésére kell kiállítani²⁴. Ez a tanúsítvány alapesetben arra szolgál, hogy a képzést elvégző személy ennek a bemutatásával jelentkezhet vizsgára, amennyiben a képzéshez külön vizsga is kapcsolódik²⁵. A tanúsítvány önmagában nem alkalmas végzettség igazolására. Tűzvédelmi szakvizsga esetében

²² 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 17. § a)

²³ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 12/A. §

²⁴ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 13/B. § (1)

²⁵ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 13/B. § (2)

– amennyiben a képzésben résztvevő nem kéri – úgy nem szükséges a tanúsítvány kiállítása, továbbá felesleges is hiszen a vizsgázó annál az oktatásszervezőnél fog vizsgázni, akinél a

4. kép FAR tanúsítvány készítő

képzést is megkapta.

4.3.1.6. Hátrányos jogkövetkezmények

Amennyiben a felnőttképző nem az előírások szerint végzi a tevékenységét úgy komoly szankciókkal nézhet szembe. A hatósági ellenőrzéseket, mint hatóság a felnőttképzési államigazgatási szerv folytatja le (jelenleg a Pest Megyei Kormányhivatal)²⁶. A hatóság felnőttképzési szakértők közreműködésével végzi az ellenőrzést. Amennyiben szabálytalanságot észlel úgy közigazgatási bírságot szabhat ki, valamint eltilthatja a felnőttképzőt a tevékenység végzésétől.²⁷ Az eltiltást elrendelő határozatot a hatóságnak nyilvánosságra kell hoznia. A részletszabályok a felnőttképzési törvény végrehajtási rendeletében kerültek kidolgozásra.

²⁶ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 8. §

²⁷ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 20. §

4.3.2. A felnőttképzési törvény végrehajtási rendelete

Ahogy a legtöbb törvénynek, úgy a felnőttképzési törvénynek is van végrehajtási rendelete. A jogalkotó ebben szabályozza az egyes, részletekbe menő kérdésköröket. A felnőttképzést illetően ez a 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról. Itt kerül meghatározásra, hogy mit kell tartalmazni a felnőttképzést folytatni kívánónak a bejelentésében, ezek a teljesség igénye nélkül többek között a neve, székhelye, levelezési címe, adószám, cégjegyzék, a képviselőre jogosult neve. Valamint természetesen az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének az igazolását is csatolni szükségeltetik.

Meghatározásra kerül továbbá a felnőttképzési nyilvántartásban vezetett adatok köre. Továbbá a felnőttképzési szakértő tevékenységekkel kapcsolatos előírások. Részletezi továbbá a felnőttképzési szerződés követelményeit. Itt kerülnek meghatározásra a tanúsítvány tartalmi elemei. Valamint a minőségirányítás követelményei.

Külön érdemes kiemelni az oktatási azonosító kérdéskörét is, mert ez nagyban érinti a tűzvédelmi szakvizsga oktatásszervezőit.

4.3.2.1. Az oktatási azonosító

11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 25/A. § rendelkezik az oktatási azonosító kérdéséről. Amennyiben a felnőttképzést végző, olyan személlyel kerül kapcsolatba, aki rendelkezik oktatási azonosítóval, úgy azt a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben tett bejelentés (személyes adatok megadása) után automatikusan megkapja. Amennyiben a képzésben résztvevő nem rendelkezik oktatási azonosítóval, úgy az a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint kerül kiadásra. A felnőttképzést végzőnek a számára újonnan kiadott oktatási azonosítót kötelessége megismertetnie a képzésen résztvevővel, az oktatási azonosító kiállítása 15 napos határidővel történik²⁸. A jogszabály értelmében egy személy csak egy oktatási azonosítóval rendelkezhet és ezt az Oktatási Hivatalnak a felelőssége betartatni²⁹.

4.3.2.2. Bírságok

A bírságtételeket a 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 30. § - 32. § tartalmazza. A bírságtételek meghatározása diverzifikáltan történik. A jogszabály meghatároz súlyosabban minősülő eseteket is, mely lehet például, ha a felnőttképző nem rendelkezik képzési programmal vagy 60 napon belül sem adja ki a tanúsítványt az érintett részére. A bírság értékének a meghatározásánál figyelembe kell venni az esetleges többszörösen elkövetett szabálysértést.

²⁸229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 14. § (2)

²⁹229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 15. § (1)

Továbbá a bírság mértéke függ a szabálytalanul végzett képzésben résztvevőknek a számától is.

A bírság alapját a kötelező legkisebb munkabér adja, melyet a Kormány rendeletben állapít meg. Ez a rendelet jelenleg a 20/2021. (I. 28.) Korm. rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról. A kötelező legkisebb munkabér összege jelenleg 167.400 Ft. A bírságtételek a kötelező legkisebb munkabér egyhavi összegétől – a szabálysértés súlyosságától függően – annak ötven szereséig terjedhetnek³⁰. A jelenlegi jogszabályi környezet alapján ez konkrét összegre lefordítva azt jelenti, hogy 167.400 Ft-tól 8.370.000 Ft-ig terjedő bírságot is ki lehet szabni a felnőttképzővel szemben, szabálytalan működés esetén.

4.3.3. A Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer (FAR)

A felnőttképzési adatszolgáltatást a FAR rendszeren keresztül kell végrehajtani, amely megtalálható a: <https://far.nive.hu/> elérési útvonalon. Az alkalmazás használatához – akár csak az E-Papír esetében – szükségünk van ügyfélkapu regisztrációra. A felület használata viszonylag egyszerűnek mondható, felépítése logikus. Létre tudjuk hozni a képzéseinket, majd feltudjuk tölteni a résztvevők adatait. Az adatok feltöltésére két mód létezik vagy egyesével begépeljük, vagy egy import sablont használunk, mely az oldalról letölthető. Ha esetleg hiba van az adatszolgáltatásban azt a program jelzi. A személyes adatokban lévő minimális hibát a program akár javítani is tudja (például, ha elírás van benne, nem követel meg karakterhelyes egyezést). A feltöltést követően egyből kiírja, hogy a bevitt adatok egyeznek-e a nyilvántartással, amennyiben nem úgy azokat javítani szükséges. Körülbelül fél nap elteltével megjelenik az érintettek oktatási azonosítója is.

5. TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

A történeti áttekintést a korábbi jogszabályok bemutatásán keresztül fogom végezni. Ebben nagy segítséget jelent, hogy – ügyfélkapus bejelentkezés után – a Nemzeti Jogszabály Tárbán már visszamenőlegesen is kereshetők és megtekinthetők olyan jogszabályok, amelyek jelenleg már rég nem hatályosak. Azonban, sajnálatos módon a régebbi jogszabályoknál nem jelenik meg minden módosítás, illetve bizonyos jogszabályok egyáltalán nem lelhetők fel ebben az adatbázisban. Mivel a dolgozat célja a jelenlegi szabályozás bemutatás és fejlesztése ebből az okból kifolyólag jelen történeti áttekintésnél mélyebbre nyúló kutatás végzését nem tartom szükségesnek a témában.

³⁰ 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról 31. §

5.1. 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet

Jelenleg ez a hatályos rendeleti szintű szabályozója a tűzvédelmi szakvizsga intézményrendszerének. Hatályba lépése óta napjainkig tíz alkalommal változott, tehát átlagosan minden évben. Jelenlegi megjelenési formáját 2021. július.26-án nyerte el, ekkor került bele az online képzési és vizsgáztatási forma a veszélyhelyzettel kapcsolatosan, melyet külön fejezetben részletesen is bemutatok majd.

A bekövetkezett változások nagyrésze a jogszabály „finomhangolásának” mondható. Ilyen például, hogy a 2. foglalkozási ág neve változik, mert az Országos Tűzvédelmi Szabályzatban változnak a tűzveszélyességi osztályok elnevezései. A foglalkozási ágak száma utoljára 2014.01.01-én bővült, a tűzgátló tömítésekkel foglalkozók önálló foglalkozási ág lett, valamint megjelent a tűzállásógot növelő burkolatokkal kapcsolatos munkakör is. Ekkor került kialakításra a ma ismert 16 darab foglalkozási ág (névváltozások előfordultak).

2013.01.02-án került be a foglalkozási ágak közé az Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.

Fontos változás volt 2012.05.09-i hatállyal, mert ez időpont előtt a szakvizsgabizottság tagja sem működhetett közre közeli hozzátartozójának, illetve azonos munkáltatónál dolgozó kollégájának a vizsgáztatásánál összeférhetetlenség miatt, ez a kitétel a jelenleg hatályos formában csak a szakvizsgabizottság elnökét érinti. Illetve ekkor került ki a jogszabály szövegéből az a rész, hogy: *„Az oktatásszervező a szakvizsgáról készült jegyzőkönyv egy eredeti, aláírásokkal és az oktatásszervező bélyegzőjével ellátott példányát, továbbá egy elektronikus példányát a szakvizsgát követő nyolc napon belül megküldi a tűzvédelmi hatóságnak.”*³¹ Ez egy nagyobb terhet vett le az oktatásszervező válláról, hiszen a levelek feladásának, mind munkaidő tekintetében, mind anyagiakban hatásai vannak.

A rendelet eredeti formájában 2012.01.01-jén lépett hatályba, és ekkor jelentek meg először a 12. és a 13. foglalkozási ágak.

5.2. 27/2009. (X. 29.) ÖM rendelet

Ez a rendelet 2009.11.06-tól 2011.12.31-ig volt hatályos. Viszonylag rövid élettartama alatt kétféle ízben került módosításra. Ez a rendelet még csak 11 foglalkozási ágat ismert, amelynek gyakorlása tűzvédelmi szakvizsgához kötött. Itt még a 4. foglalkozási ág az Üzemanyagtöltő-állomások üzemviteli dolgozói voltak. Szellemisége azonos volt a jelenleg hatályos jogszabállyal, több itt szereplő tényállás a mai napig hatályos.

³¹ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 8. § (2)

5.3. 53/2005. (XI. 10.) BM rendelet

Ez a rendelet szintén 11 darab foglalkozási ágat tartalmazott. 2006.02.08-tól 2009.11.05-ig volt hatályban. A rendelet érdekessége, hogy itt még az oktatásszervező a saját alkalmazottját csak akkor kérhette fel szakvizsga bizottsági tagnak, ha azt a regisztrációs szerve engedélyezte³². Jelen rendelet hatályosságának ideje alatt egy alkalommal került módosításra. Szellemisége megegyezik a jelenleg hatályos jogszabállyal.

5.4. 32/1997. (V. 9.) BM rendelet

Ez a rendelet 1997.07.08-tól egészen 2006.02.07-ig volt hatályos. Ez tekinthető az első olyan rendeletnek, amely kimondottan csak a tűzvédelmi szakvizsgáztatással foglalkozik, elődeiben a tűzvédelmi szakvizsga más, egyéb tevékenységekkel közös jogszabályban került említésre. Eme jogszabály tekinthető a modern tűzvédelmi szakvizsgáztatás alapjának. Itt jelenik meg először az oktatásszervező úgy, mint magán vállalkozás például. Foglalkozási ágakból még csak tíz darabot ismert, melyek egyrésze nem is egyezik meg a ma ismertekkel, viszont a többségük ma is megtalálható, viszont a sorszáma vagy a megnevezése eltérhet. Ebben az időben még nem kellett új szakvizsgám részt venni az előző bizonyítvány lejártá után, hanem öt évente kötelező továbbképzésen kellett részt venni, melyet bejegyezték a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványba³³.

5.5. 3/1980. (VIII. 30.) BM rendelet

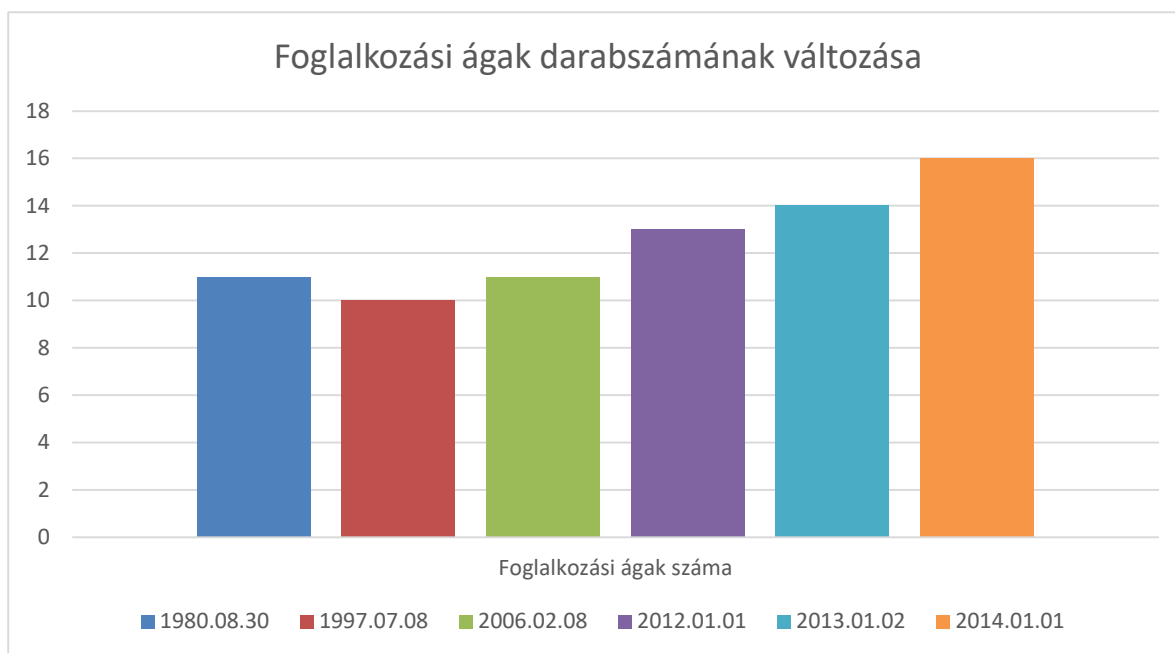
Ez a rendelet 1980.08.30-tól 1997.07.07-ig volt hatályban. Itt még nem beszélhetünk a mai modern értelemben vett tűzvédelmi szakvizsgáztatás rendszeréről. A rendszerváltás előtti időkről lévén szó, itt még nem jelent meg a magánvállalkozásként vett oktatásszervező. A szakvizsgáztatást a munkáltató, a KIOSZ (Kisiparosok Országos Szervezete), a tűzoltóság különböző szintű szervei, valamint egyéb Felügyeletek szervezhették³⁴. Ebben a jogszabályban még együtt szerepelt a tűzvédelmi szakvizsga a tűzoltóság feladataival, hiszen ekkor még annak a feladatrendszerének a részét képezte. A szakvizsgabizonyítványok érvényessége ebben az időben még 4-10 év között változott a foglalkozási ágak függvényében. A foglalkozási ágak jelölése ekkoriban még nem sorszámozással, hanem betűjellel történt. Itt még érdekességképpen a kéményseprők is szerepeltek, mint önálló, tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ág. Viszont már itt is meghatározásra került, hogy *„Meghatározott foglalkozási ágakban, munkakörökben csak érvényes tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező*

³² • 53/2005. (XI. 10.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről és a szakvizsga részletes szabályairól 3. § (4)

³³ 32/1997. (V. 9.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról és munkakörökről 4. § (1)

³⁴ 3/1980. (VIII. 30.) BM rendelet a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról 5. melléklet

személy dolgozhat³⁵”. Sajnos a Nemzeti Jogszabály Tárba az ilyen régi jogszabályokkal kapcsolatosan nem található meg minden változtatás, valamint az ennek a jogszabálynak az „elődjét” sajnálatos módon egyáltalán nem lehet benne megtekinteni.

2. ábra Foglalkozási ágak darabszámának változása

6. MIRE JÓ A TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA?

A tűzvédelmi szakvizsga nem ad önmagában végzettséget. Véleményem szerint nagyobb részben egyfajta kiegészítésként jelenik meg az egyes munkakörökhöz/foglalkozási ágakhoz kapcsolódóan. Az adott munka végzéséhez szükséges tudást a munkát végzők szakmai képzés(ek) során szerzik meg és ehhez nyújt kiegészítést a tűzvédelmi szakvizsga rendszere. Ezen felkészítő tanfolyamok – és gyakorlati képzések – során olyan kompetencia fejlesztés végezhető, amely elősegíti, hogy a munkát végzők tűzvédelmi szempontból nagyobb biztonságban végezzék az adott tevékenységüket.

Egyes foglalkozási ágakban a tűzvédelmi szakvizsgát önálló „végzettségnek” is tekinthetjük. Például a 7. foglalkozási ág esetében, amely konkrétan a tűzoltókészülékek karbantartásának az elvégzésére készíti- és jogosítja fel sikeres vizsga esetén a tanulókat.

³⁵ 3/1980. (VIII. 30.) BM rendelet a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról 59. § (2)

Szerintem a tűzvédelmi szakvizsga mindenféleképpen hasznos, hiszen fontos ismeretek átadását teszi lehetővé. Fejlesztésének a lehetőségeivel kapcsolatosan érdemese foglalkozni.

5. kép N- heptán töltése vízbe üvegvázban

7. TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA A GYAKORLATBAN

Ebben a fejezetben bemutatásra fog kerülni, hogy hogyan is kell megszervezni egy tűzvédelmi szakvizsgát a gyakorlatban, milyen lépéseket, mozzanatokat, feladatokat kell elvégezni az előkészületektől a fél éves bejelentés elkészültéig. A lehetséges fejlesztési lehetőségeket a későbbi fejezetekben gyakorlati példákon keresztül fogom majd bemutatni.

7.1. Hogyan legyünk oktatásszervezők?

Ahhoz, hogy oktatásszervezők legyünk, először is szükségünk lesz ügyfélkapus regisztrációra, valamint rendelkezünk kell a szakvizsgáztatás végzéséhez szükséges oktatási tematikával, és oktatási segédanyaggal ³⁶. Ezeket a anyagokat vagy mi magunk készítjük el, vagy megvásároljuk őket. Célszerűbb a tananyagokat megvásárolni, elkészítésük sokáig tart, nagy a munkaóra igénye, léteznek ezzel foglalkozó szakemberek, akik vállalják ezek elkészítését és

³⁶ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 2. §

naprakészen tartását. Egyes, megvásárolható tananyagok tapasztalataim szerint a kiadott törzsanyagnak megfelelő, naprakész állapotban kerülnek átadásra/kiküldésre, de ebben az esetben is szükséges azokat átnézni, hiszen attól, hogy vásároltuk, még mi, mint oktatásszervezést végző szolgáltató felelünk annak tartalmáért.

A szolgáltatási tevékenység bejelentéséhez a szükséges formanyomtatványt megtaláljuk a katasztrófavédelem területi szerveinek a honlapján. A nyomtatvány tényszerű, átlátható kitöltése nem igényel különösebb felkészülést. A bejelentéshez csatolnunk szükséges a rendelkezésünkre álló oktatási tematikát is. A bejelentésünk után – amennyiben a hatósági eljárás során minden előírásnak megfelelőnk – megkapjuk a regisztrációs számunkat a regisztrációs szervtől/hatóságtól. A regisztrált oktatásszervezők megtalálhatók a katasztrófavédelem területi szerveinek honlapján vezetett nyilvántartásban. Ennek birtokában tűzvédelmi szabályozás felől megkezdhetjük és végezhetjük oktatásszervezői tevékenységünket, amennyiben a vonatkozó szabályozási háttérnek a továbbiaknak is megfelelőnk.

A felnőttképzéssel kapcsolatos regisztrációnkat a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer felületén keresztül tudjuk kezdeményezni és végrehajtani. Az ott megjelenő felületet értelemszerűen kitöltjük, majd várjuk a regisztrációnk jóváhagyását. A jóváhagyást követően a felnőttképzés jogszabályi hátterének bejelentésköteles tevékenység végzésére is feljogosítva megkezdhetjük a tevékenységünket.

7.2.Hogyan legyünk vizsgáztatók?

Ahhoz, hogy jogosultak legyünk vizsgáztatni/vizsgabizottsági tisztséget betölteni az alábbiakra lesz szükségünk:

1-5., 12., 14., 15., és 16. foglalkozási ágak esetében:

- felsőoktatási intézményben szerzett felsőfokú végzettség,
- középszintű tűzvédelmi végzettség,
- a tűzvédelmi végzettség megszerzésétől számított öt éves szakmai tapasztalat,

6-11. és 13. foglalkozási ág esetében:

- műszaki mérnöki végzettség,
- felsőszintű tűzvédelmi végzettség,
- a tűzvédelmi végzettség megszerzésétől számított öt éves szakmai tapasztalat, továbbá

rendelkeznünk kell az adott foglalkozási ágra érvényes tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvánnyal³⁷. Legjobb helyzetben a tűzvédelmi mérnök végzettséggel rendelkezők

³⁷ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 3. § (1)

vannak, hiszen ők egy oklevéllel megfelelnek a felsőszintű tűzvédelmi és a műszaki mérnöki végzettségnek is.

Amennyiben birtokában vagyunk az előbb felsorolt specifikációknak, úgy kezdeményezhetjük a katasztrófavédelem területi szervénél, mint eljáró hatóságnál a kijelölésünket. A kijelöléshez szükséges formanyomtatvány megtalálható az említett hatóság honlapján, kitöltése egyértelmű, egyszerűen végrehajtható. Ebben az esetben nem kötelező az ügyfélkapus regisztráció, de szerintem ajánlott, hiszen ennek segítségével az ügyeinket online, gyorsan, egyszerűen intézhetjük. A bejelentéshez csatolnunk kell a végzettsége(ke)t és szakmai tapasztalatunkat igazoló dokumentumokat is. Ezek a követelmények tételesen meg vannak határozva az alábbiak szerint:

„A szakvizsgáztató a tűzvédelmi hatósághoz intézett, a tevékenység megkezdésére vonatkozó, a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti bejelentéséhez mellékeli

- *a végzettséget igazoló irat,*
- *a szakképesítést igazoló irat,*
- *a szakmai gyakorlatot igazoló irat,*

másolatát.

A bejelentésben foglalt adatokban bekövetkezett változást a tudomásra jutást követően haladéktalanul, de legkésőbb 8 napon belül a 8. melléklet szerinti adattartalommal kell megtenni, melyhez tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványt abban az esetben kell mellékelni, amennyiben a vizsgáztató tevékenységi körét új foglalkozási ággal, munkakörrel bővíti, vagy a szakvizsga bizonyítvány száma, érvényességi ideje változott.³⁸”

Amennyiben mindennek megfelelünk, úgy megkapjuk a regisztrációs számunkat és bekerülünk a hatóság nyilvántartásába, mely a honlapjukon nyilvánosan elérhető és tartalmazza a regisztrált vizsgáztatásra jogosultak adatait. Ezek után megkezdhetjük a vizsgabizottsági tevékenységünket.

Fontos, hogy amennyiben új tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványt szerzünk, úgy azt a hatóság felé be kell jelentenünk.

³⁸ 50/2011. (XII. 20.) BM rendelet a bejelentésköteles tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységek megkezdésének és folytatásának részletes szabályairól 13. § (3)-(4)

7.3.Egy tűzvédelmi szakvizsga menete

Ebben a pontban be fogom mutatni egy tűzvédelmi szakvizsga menetét a gyakorlatban. A bemutatás során nagyban támaszkodom személyesen szerzett élményemre, melyeket mind vizsgázóként, mind oktatásszervezőként szereztem.

3. ábra Tűzvédelmi szakvizsga menete

7.3.1. Bejelentés, felkérések

A bejelentést két irányba is meg kell tennünk, mind a FAR rendszeren keresztül, mind az E-Papír rendszeren keresztül. Mindkét bejelentésnek közel azonos az adattartalma minimális eltéréssel. A bejelentéshez kapcsolódó kétirányú adatszolgáltatás egyszerűsítésére javaslati alternatívát kívánok adni, amelyet a későbbi fejezetben fogok bemutatni.

7.3.1.1.A tűzvédelmi hatóság felé történő bejelentés

A tűzvédelmi hatóság felé a bejelentést nyolc nappal az oktatást és a vizsgát megelőzően kell megtennünk a következő tartalommal:

- „oktatás esetén annak pontos helyét, címét, kezdő időpontját év, hónap, nap, óra, perc formában, továbbá annak időtartamát,
- szakvizsga esetén annak pontos helyét címét, kezdő időpontját év, hó, nap, óra, perc formában,
- a szakvizsgabizottság tagjainak, elnökének nevét, nyilvántartási számukat és az adott foglalkozási ághoz tartozó szakvizsga bizonyítványuk számát,
- a foglalkozási ág vagy munkakör 1. melléklet szerinti sorszámát és megnevezését.
- A bejelentésnek tartalmaznia kell a felkészítés és a szakvizsgáztatás módját. Online felkészítés és szakvizsgáztatás esetén az oktatásszervező a bejelentésben köteles rögzíteni, hogy a (8) bekezdésben meghatározott feltételek teljesülését hogyan biztosítja.³⁹”

Amennyiben a bejelentésen valamit változtatni szeretnénk úgy azt szintén az E-Papír felületen keresztül tehetjük meg, legalább egy munkanappal a vizsgát megelőzően, valamint azzal a kitéttel, hogy a vizsga időpontja nem változtatható és helyszíne csak az adott településen belül helyezhető át⁴⁰. A szakvizsgabizottságba maximum három póttagot nevezhetünk meg (jelen pandémiás időszakban érdemes póttagot is bejelenteni).

A bejelentés mellett el kell készítenünk a vizsgabizottság tagjainak a felkérőjét is. Ezen felkérőket legalább egy évig meg is kell őriznünk⁴¹. A kijelölt vizsgáztatókat megtaláljuk a nyilvántartást végző hatóság honlapján. Könnyebbéség, hogy a felkérőket elektronikus úton is el lehet készíteni és az AVDH alkalmazással hitelesíteni is lehet, így nem kell feleslegesen papírt felhasználni. A gyakorlatban először a leendő vizsgabizottsági tagokkal telefonon egyeztetjük az oktatás és vizsga időpontját, majd, ha igent mondott a felkérésre csak utána küldjük ki a hivatalos felkérőt e-mailben, melyre a részükről visszaigazolást szoktunk kérni.

7.3.1.2. Bejelentés a FAR rendszerben

A bejelentést a Felnőttképzési Adatszolgáltatásai Rendszerben is meg kell tennünk. A weboldalon egyszerű formában megadjuk az ott kért adatokat. A programban beállíthatjuk a telephelyeinket. A rendszerben megjegyzésre kerülnek a korábbi tanfolyamok helyszínei, így

³⁹ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 5. § (1) – (3)

⁴⁰ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 3. § (5)

⁴¹ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 3. § (3)

azokat nem kell minden egyes alkalommal újra megadnunk. Lehetőségünk van a korábbi képzések másolására is. A tanfolyam/képzés megkezdése előtt fel kell töltenünk a résztvevők adatait.

7.3.1.3. A résztvevők adatainak a beszerzése

A résztvevők adatait már a tanfolyam megkezdése előtt be kell kérnünk a résztvevőktől, vagy munkáltatójuktól. Az adatok beszerzésének legegyszerűbb módja a FAR-ból letölthető Excel tábla használata. A képzésen és vizsgán való részvétel feltételeit képező adatok a lakcím kivételével megegyeznek a vonatkozó tűzvédelmi jogszabályban szereplő, így a tűzvédelmi hatóság által az oktatásszervező adatszolgáltatási kötelezettségébe tartozó adatokkal. y Ebből adódóan a táblát kézzel szükséges „kiegészíteni” egy, a lakcímet tartalmazó oszloppal. Az adatok előre történő beszerzésével nagyban megkönnyítjük a saját munkánkat is, hiszen így lehetőségünk nyílik előre elkészíteni a jegyzőkönyv és a bizonyítványok tervezetét, melyet a vizsga kimenetelének függvényében csak aktualizálnunk szükséges.

7.3.2. Az oktatás

Az oktatás megtervezése során figyelemmel kell lennünk arra, hogy a törzsanyagban meglévő óraszámok ténylegesen megtartásra kerüljenek. Figyelemmel kell lenni arra, hogy ha egyszerre több foglalkozási ágból tartunk képzést és vizsgát, akkor a szakágakra előírt egyedi óraszámok milyen mértékben csökkenthetők a törzsanyagban szereplő azonos oktatási tartalomból adódóan. (Jelentős átfedés tapasztalható például 1-es és 2-es foglalkozási ág között). Így a tervezés során csak az eltérésekre kell további órákat betervezni. Amennyiben távoktatás keretében – hasonlóan a normál képzéshez – végezzük a felkészítést, úgy gondoskodnunk kell róla, hogy a képzésen résztvevők a tananyagot időben megkapják. Az oktatást érdemes lehet érdekes képekkel, diásorokkal, videókkal esetleg gyakorlati bemutatókkal izgalmasabbá tenni, hogy a résztvevők ne veszítsék el figyelmüket, érdeklődésüket. Habár a törzsanyagban meghatározott jogszabályok felolvasása is megfelel az előírásoknak ez a módszer egyáltalán nem javasolt. Az oktatás során jelenléti ívet szükséges készítenünk, melyet nyolc évig kell megőriznünk⁴².

7.3.3. A vizsga menete

Amennyiben a felkészítő tanfolyam rendben megtartásra került, úgy megkezdhetjük a vizsgáztatást. Rövid oktatási órászámmal rendelkező képzések esetében ez akár egy adott napon belül is megvalósítható. A vizsga megkezdését megelőzően a vizsgabizottság elnökének vizsgálnia kell az esemény jogszabályoknak történő megfelelését, valamint a

⁴² 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 16. § a)

szakvizsgabizottság tagjai gondoskodnak a megfelelő szakmai színvonalon történő vizsgáztatásról⁴³. A vizsgát célszerű feleletválasztós kérdésekkel lebonyolítani (egyszerű javíthatóság), valamint a vizsgalapot úgy megtervezni, hogy az az egész tananyagot lefedje. Amennyiben a vizsgázó 90% vagy afeletti eredményt ér el, úgy nem szükséges szóban vizsgáznia, amennyiben 50% és 89% között teljesített úgy szóban is számot kell adnia a tudásáról⁴⁴. A vizsga minden esetben elméleti, és írásban történik, amennyiben a 7. foglalkozási ágból vizsgáztatunk, úgy gyakorlati vizsgát is kell tartanunk, ahol az alapkARBANTARTÁS ismeretkörét szükséges számonkérnünk a vizsgázótól⁴⁵. Amennyiben a vizsga sikeresen lebonyolításra került, úgy véglegesíthetjük a jegyzőkönyvet és a bizonyítványokat.

7.3.4. A vizsga utáni teendők

A vizsga befejeztével még nem érték véget az oktatásszervező teendői. Ha az előzetesen bejelentettek közül valaki nem jelent meg, az adatait a FAR rendszerben megtett bejelentésből törölnünk szükséges. Ha korábban megfelelően előkészítettük a dokumentumokat úgy a továbbiak viszonylag gyorsan elvégezhetőek.

7.3.4.1. A jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv tartalmi követelményeit a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet 3. melléklete tartalmazza. A jegyzőkönyvet a vizsga után hat évig meg kell őrizni. Amennyiben az oktatásszervező jogutód nélkül megszűnik, úgy a jegyzőkönyveket meg kell küldeni az illetékes hatóságnak⁴⁶. A jegyzőkönyvet alá kell írni a vizsgabizottság elnökének és tagjainak, valamint el kell látni az oktatásszervező pecsétjével és képviselőjének a kézjeggyel⁴⁷.

7.3.4.2. A bizonyítvány

A bizonyítványra a jogszabály csak tartalmi követelményeket határoz meg, amelyek megtalálhatók a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet 2. és 4. mellékletében. Adattartalma a lakcím kivételével megegyezik a jegyzőkönyvvel. A bizonyítvány elkészítésére egyéb szabályok nincsenek, így ahány oktatásszervező, annyi féle bizonyítványforma létezik. Fontos, hogy a

⁴³ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 4. §

⁴⁴ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 7. § (2)

⁴⁵ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 7. § (1)

⁴⁶ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 8. § (1)

⁴⁷ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 3. melléklet

bizonyítványokat jelenleg el kell látni az eredeti aláírásokkal és pecséttel akárcsak a jegyzőkönyvek esetében. A bizonyítványokat célszerű laminálva, vagy más környezeti hatásnak ellenálló megoldással kiadni, hogy időtállóak legyenek. A jogszabály jelenleg nem határozza meg az elveszett, ellopott, megrongálódott vagy megsemmisült bizonyítványok pótlásának a módját.

7.3.4.3. A féléves bejelentés

Az oktatásszervező munkája a jegyzőkönyv és a bizonyítványok elkészítésével nem ért véget, el kell még készíteni a féléves bejelentést is. „Az oktatásszervezők félévente, január 31-ig, valamint július 31-ig, a tűzvédelmi hatóság által meghatározott formátumban tájékoztatják a tűzvédelmi hatóságot az adott félévben szervezett szakvizsgák számáról és a sikeres szakvizsgát tett személyekről. A tűzvédelmi hatóság a tájékoztatás alapján összesítést készít.”⁴⁸ A bejelentéshez szükséges adatok megegyeznek a jegyzőkönyvben szereplő adatokkal, mind a vizsgázók, mind az oktatásszervező és a vizsgabizottság tekintetében. A bejelentés egy Excel táblázat formájában történik, melyet a tűzvédelmi hatóság biztosít az oktatásszervezők részére. A táblázatot érdemes minden vizsga után folyamatosan naprakészen vezetni, főleg, ha nagyszámú, vagy egy napon akár több helyszínen történő vizsgát szervezünk.

8. TŰZVÉDELMI SZAKVIZSGA A VESZÉLYHELYZET TÜKRÉBEN

A 2020-as évben kitört világméretű humán járvány a tűzvédelmi szakvizsgáztatással foglalkozókat, mind hatósági, mind oktatásszervezői oldalról új kihívások elé állította. A veszélyhelyzet kihirdetését követően hatályba lépő szigorítások erre a tevékenységre is kihatottak. Az újonnan kialakuló környezetben a kényszerűség hatására elindult egy fejlődési folyamat, amelynek következtében a tűzvédelmi szakvizsgáztatással foglalkozó BM rendelet is módosításra került. Ezt személy szerint nagyon pozitív iránynak gondolom és a fejlődésnek ezen a szakaszon véleményem szerint még nem szabad megállnunk. Mivel a veszélyhelyzet idején a tűzvédelmi szakvizsgát is érintő jogszabályok nagyon gyakran, akár napról-napra is változtak, ezért nem fogom bemutatni az összes állapotot, hanem egy kiválasztott példán keresztül fogom szemléltetni az események alakulását.

8.1. 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet

A rendelet teljes neve: 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról. Ez a jogszabály 2021. március 8-án lépett hatályba. A tűzvédelmi

⁴⁸ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 8. § (4)

szakvizsgáztatással kapcsolatosan a következő szigorításokat rendelte el: „A felnőttképzésben vizsga nem szervezhető. Az e rendelet hatálybalépésekor már megkezdett és folyamatban lévő, illetve újonnan meghirdetett vizsgát el kell halasztani ⁴⁹.” Ahogyan jól látható a felnőttképzésben tartandó vizsgáztatási folyamatok ekkor felfüggesztésre kerültek és ez egészen 2021. április 19-ig így is maradt. A jogalkotó a következő megoldást választotta és rendeletben meghatározta, hogy: „A 2021. március 8. és 2021. április 19. között lejárt, a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet szerinti tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvány érvényessége a lejáratának napjától 2021. augusztus 19-ig meghosszabbodik, ha a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett a részére jogszabályban előírt ismételt tűzvédelmi szakvizsgára 2021. május 19-ig bejelentkezik. ⁵⁰” A rendeletbe ez a szövegrész 2021. április 29-én került be, tehát a vizsgaszervezés tiltása alatt még nem lehetett tudni, hogy mi lesz a lejáró bizonyítványokkal. Ez megoldást jelentett azok számára, akiknek idő közben lejárt a tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványa. A 104/2021. (III. 5.) Korm. rendeletben újdonságként jelent meg az is, hogy: „A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Fktv.) 2. § 8. pontja szerinti kontaktórás formában szervezett oktatást, képzést – ideértve az Fktv. 1. § (2) bekezdése szerinti jogszabály alapján szervezett oktatás és képzés felnőttképző által történő megszervezését is – a képzésben részt vevő személyek és az oktató közötti személyes találkozást nem igénylő kapcsolatban alkalmazott digitális eszköz segítségével megvalósuló módon vagy zárt rendszerű elektronikus távoktatás, illetve távoktatás formájában kell megszervezni, befejezni abban az esetben is, ha azt jogszabály, támogatói okirat, támogatási szerződés, felnőttképzési szerződés, hatósági szerződés vagy képzési program egyébként nem teszi lehetővé. ⁵¹” Ez már tekinthető az online szakvizsgáztatás előfutárának. Itt már lehetőség nyílt arra, hogy a tanfolyam online formában kerüljön megszervezésre, habár vizsgázni a jogszabályi tiltás végett nem lehetett még.

Ez a kérdéskör több helyen is problémákat vetett fel, főleg a „népszerűbb” foglalkozási ágak körében (1-es, 2-es, 3-as foglalkozási ágak). Ezekben a munkakörökben nagy számú munkavállaló kerül foglalkoztatásra. Ilyen lehet például az építőipar (1. foglalkozási ág), valamint az olaj- és gázipar (2-es és 3-as foglalkozási ágak). Itt nem igazán a lejáró tűzvédelmi

⁴⁹ 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról 11. § (6)

⁵⁰ 500/2020. (XI. 13.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején az okmányokra, továbbá az ügyintézésre vonatkozó egyes szabályok megállapításáról

⁵¹ 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról 11. § (5)

szakvizsgák érvényessége jelentett problémát, mivel a veszélyhelyzet idején tapasztalt jogalkotási gyakorlat szerint rendre meghosszabbításra kerültek előbb-utóbb a lejáró okmányok, valamint az eljáró hatóságok jóhiszeműségében is lehet bízni, mivel ezek az iparágak a nemzetgazdaságban kiemelt helyet foglalnak el. A probléma inkább az adott vállalatokhoz csatlakozó új belépők esetében merült fel, hiszen ők még nem feltétlenül rendelkeztek az új munkakörükhöz szükséges tűzvédelmi szakvizsgával, így a hatályos jogszabályok értelmében adott munkakörökben nem voltak foglalkoztathatók.

8.2. 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet módosulása

A jogalkotó felismerve annak szükségességét, 2021. július 27-i hatállyal módosította a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet szövegét az alábbiak szerint: *„Különleges jogrend idején az oktatásszervező a tűzvédelmi szakvizsgára felkészítést és a szakvizsgáztatást választása szerint online módon is végrehajthatja, ha a résztvevők online jelenlétét és a tűzvédelmi hatóság ellenőrzésének lehetőségét az oktatás és vizsgáztatás időtartama alatt folyamatosan biztosítja. A vizsgáztatás során a szakvizsgabizottság tagjai az oktatásszervező által az online vizsgáztatás végrehajtására kialakított helyiségben tartózkodnak.*

A szakvizsga gyakorlati része online módon nem hajtható végre.⁵²” (ezzel a módosítással került be a jogszabályba az is, hogy az E-Papír felületen keresztül szükséges a bejelentéseket megtenni, de az nem tárgya jelen fejezetnek)

Fent nevezett jogszabálynak ez a mai napon hatályos állapota. Egyelőre csak a különleges jogrend idején van lehetőség az online formában történő vizsgáztatásra, viszont a jogszabály nem zárja ki jelenlegi formájában sem, hogy a felkészítő tanfolyam online formában történjen meg.

Az online tűzvédelmi szakvizsgáztatásnak – a bevezetése óta eltelt idő rövideje miatt – jelenleg még nincsen egységes, kiforrott gyakorlata. A jogszabályában is csak általános követelmények kerülnek meghatározásra.

Gyakorlatban viszont a Microsoft TEAMS alkalmas felületnek bizonyulhat egy online tanfolyam lebonyolításában. Ezzel a programmal a vállalkozások nagy része rendelkezik, továbbá ezt használják a hivatásos katasztrófavédelmi szervek is (online ellenőrzés lehetősége adott ezáltal). Az alkalmazás lehetővé teszi a kétirányú kommunikációt, így alkalmas arra, hogy a tanulók/résztvevők? interaktívan részt vegyenek a tanfolyamon. Adott a lehetőség a képernyő

⁵² 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 5. § (8) – (9)

megosztására, ezáltal lehet diasorokat vetíteni, esetleg képeket, videókat is meg lehet rajta keresztül osztani a hallgatósággal.

Probléma véleményem szerint az ellenőrizhetőséggel kapcsolatosan merülhet fel. Ebben az esetben nagyon fontos szerepet játszik a bizalom és a jóhiszeműség. Természetesen előfordulhat az is, hogy a tanulók a tanfolyamon nem egyedi e-mail címmel bejelentkezve vesznek részt, hanem például egy konferencia teremben közösen helyezkednek el, egy eszköztől bejelentkezve. Erre megoldást jelenthet például a webkamera bekapcsolása., habár ez sem 100%-os. Nagy résztvevő létszám esetén arról is nehéz megbizonyosodni, hogy a résztvevők valóban ott vannak-e folyamatosan az oktatáson, vagy csak bejelentkeztek rá és közben egyéb tevékenységet végeznek (mondjuk egy személyes oktatáson sem biztos, hogy odafigyel mindegyik tanuló/résztvevő). A saját gyakorlati tapasztalataim alapján online módon is az elvárható szakmai és előadói szinten megtartható a felkészítő tanfolyam, csak egy kicsit több előkészületet igényel a kezdés előtt a technikai háttér előkészítése, a résztvevők adatainak ellenőrzése, viszont ki szeretném emelni, hogy személyesen csak olyan online tűzvédelmi szakvizsgákon vettem eddig részt, amelyeken a vizsgák személyes formában történtek.

A jogszabály lehetővé teszi az online rendszerben történő vizsgáztatást is veszélyhelyzet idején, habár ennek a rendszere nem tekinthető kiforrottnak. Érdemes lehet tapasztalatot meríteni a felsőoktatásból vagy akár nyelvvizsgák lebonyolításából, hiszen ott voltak hallgatók, akik online rendszerben vizsgáztak, sőt akár a záróvizsgán is ilyen formában vettek részt. Erre a felsőoktatási intézmények külön felületeket, programokat használnak, amelyek nem feltétlenül állnak az oktatásszervezők rendelkezésére. További kérdésként merülhet fel, hogy a *„Az elméleti vizsga minden esetben írásbeli részből áll, melyet abban az esetben követ szóbeli rész, amennyiben a vizsgázó az írásbeli vizsgán 50–89% közötti arányban adott helyes választ”*⁵³

Tehát sajnos a jogszabály jelenleg még nem teszi lehetővé, online formában lehessen csak szóban vizsgáztatni. Természetesen rengeteg alkalmazás kínál arra lehetőséget, hogy online tesztlapot készítsünk a vizsgázók számára. Ilyenek lehet például a Microsoft vagy akár a Google eredetileg kérdőívek készítésére szolgáló termékei. Ebben az esetben viszont fontos, hogy feleletválasztós kérdéseket alkalmazzunk hiszen ezek a programok szöveges válasz esetén csak a karakterhelyes egyezést tudják értelmezni. Véleményem szerint online formában kihívást jelenthet annak ellenőrzése is, hogy a vizsgán valóban az a személy vesz-e részt, akinek a majdani bizonyítvány kiállításra kerül, illetve felmerül ennél a kérdéskörnél az is- akárcsak a

⁵³ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 7. § (2)

tanfolyam esetében -, hogy mit lehet azzal a helyzettel kezdeni amikor többen egy, közös eszközről vesznek részt a vizsgán. Fontos továbbá meg gondolni az olyan vizsgázókra is, akik nem rendelkeznek elegendő kompetenciával a számítógépek kezelésének a területén (attól még lehet valaki nagyon professzionális hegesztő, hogy nem tudja a számítógépet kezelni). Természetesen ennek az irányvonalnak a fejlesztését is szükségesnek tartom. Viszont azt fontos megállapítani, hogy a jelenlegi állapotok mellett nem szabad még elindulnunk a kizárólagos online tűzvédelmi szakvizsgáztatás útján, hiszen még nem alakultak ki teljes mértékben az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételek.

9. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK

Ebben a fejezetben fogom bemutatni a tűzvédelmi szakvizsgáztatással kapcsolatos fejlesztési ötleteimet. Elképzeléseimet a korábbi fejezetben bemutatott jogi szabályozásra és a gyakorlatban szerzett tapasztalatokra alapozom. Az innováció területén véleményem szerint kettő irányban érdemes elindulni. Az egyik, hogy a tűzvédelmi szakvizsgáztatást integráljuk a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerbe, illetve lehetőségünk van a jelenlegi szabályozási rendszeren is változtatni. Rendelkezésre állnak továbbá olyan fejlesztési lehetőségek is, amelyek mindkettő előbb vázolt irányvonal esetén alkalmazhatóak.

9.1.Integráció a FAR-ba

A felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerbe történő adaptációval új szintre lehetne emelni a tűzvédelmi szakvizsgáztatás intézményrendszerét. Az adaptáció – annak megvalósulása esetén – nagyban csökkentené mind az oktatásszervezőkre háruló feladatokat, mind a hatóság által elvégzendő tevékenységeket.

9.1.1. Regisztráció a FAR-ban

Aki tűzvédelmi szakvizsga oktatásszervezésével kíván foglalkozni, annak a felnőttképzési rendszerben is szükséges megtennie a bejelentést. A Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszert elegendő lenne bővíteni egy ehhez megfelelő modullal, melyben be tudjuk állítani, hogy tűzvédelmi szakvizsgáztatással kapcsolatos oktatásszervezést kívánunk végezni. A regisztrációs kérelmünket be lehet csatornázni, úgy, hogy azt az illetékességgel rendelkező tűzvédelmi hatóság is megkapja, hiszen a FAR regisztrációnk során meg kell adnunk a székhelyünket is. Ezek után tudnánk csatolni a tűzvédelmi szakvizsgáztatáshoz kapcsolódó dokumentumainkat, hasonlóan a felnőttképzéshez kapcsolatosan benyújtandó iratokhoz.

Amennyiben vizsgabizottsági tisztséget kívánunk betölteni, úgy a FAR használata nem további feladatként jelenik meg, hanem kiváltja a hatóság felé történő kérelem előterjesztés jelenlegi módját. Mivel a FAR-ban jelenleg is nyilván vannak tartva a felnőttképzési szakértők, így csak

beállítás kérdése, hogy egy külön pontban a tűzvédelmi szakvizsgáztatásra jogosultak jelenjenek meg.

9.1.2. Tűzvédelmi szakvizsga bejelentése a FAR-ban

A tűzvédelmi szakvizsgákat jelenleg is be kell jelentenünk a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben. Ebben az esetben is szükséges a FAR minimális módosítása, mivel a képzések bejelentése jelenleg úgy történik, hogy kézzel írjuk be a képzés megnevezését, aztán az E-Papíron keresztül tesszük meg az adatszolgáltatást a tűzvédelmi hatóság irányába. Ez a kétirányú bejelentési kötelezettség extra terheket ró az oktatásszervezőkre. A FAR-ba integrált bejelentés során szükséges lehet a bejelentési felületen új beállítási lehetőségek létrehozása. Ebben a menüpontban állíthatnánk be, hogy tűzvédelmi szakvizsgát kívánunk bejelenteni és akár, azt is, hogy tevékenységünk milyen foglalkozási ágat érint. A képzés helyszínét jelenleg is szükséges megadni, így az nem igényel változtatást. Viszont jelenleg a képzés időtartamát egy intervallum segítségével adjuk meg. Itt egy módosítással el lehet érni, hogy konkrét képzési és vizsga időpontokat tudjunk megadni (óra; perc pontossággal), hogy megfeleljünk a jelenleg hatályos jogszabályi előírásoknak és hogy biztosíthassuk a tűzvédelmi szakvizsga ellenőrzési lehetőségét a tűzvédelmi hatóság számára.

Az integrált rendszer lehetőséget adhatna arra is, hogy a vizsgabizottság tagjait egy nyilvántartásból válasszuk ki, majd kiválasztásuk után megoldható az is, hogy ügyfélkapun keresztül fogadják el a felkérést és így nem szükséges ezzel kapcsolatosan külön levelezést folytatni, így a bejelentés közvetlenül az illetékességgel rendelkező hatósághoz érkezhetne meg, nem az oktatásszervező székhelye szerinti hatósághoz (aki továbbiakban csak informálisan kapná a bejelentést) a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően.. Ez kapacitásokat szabadíthatna fel a hatóságnál hiszen már nem kellene az információ továbbítására humán erőforrásokat lekötöni, az automatikusan megtörténne.

9.1.3. Adatszolgáltatás a FAR-ban

A Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerbe jelenleg is fel kell töltenünk az oktatásokon részt vevő személyek adatait. Ezek az adatok, majdnem teljes átfedésben vannak a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet szerinti információkkal, egyedül a lakcím jelentkezik különbséggént. A lakcím gyűjtését nem tartom indokoltnak, hiszen e könnyen megváltozhat, valamint a FAR rendszer jelenleg is a központi nyilvántartásból kéri le a tanulók adatait, ahonnan az alapadatok megadása után, akár az aktuális lakcím is lekérdezhető. Szükségesnek tartom továbbá olyan opció létrehozását, ahol beállíthatjuk, hogy melyik tanuló melyik foglalkozási ág(ak)ból kíván vizsgát tenni.

A vizsga befejezése után a FAR-ban létrehozandó új beállítások útján lehetőségünk nyílna arra, hogy kiválasszuk, hogy melyik hallgató tett sikeres vizsgát és hogy ki nem tudott megfelelni a számonkérés folyamán. Ezek után minden adat rendelkezésre állna ahhoz, hogy a jegyzőkönyveket és a vizsga bizonyítványokat automatikusan, egy gombnyomással legeneráljuk. A vizsgabizottság tagjainak és az oktatásszervezőnek az aláírása és pecsétje sem szükséges rá, hiszen azt akár ügyfélkapun keresztül is jóvá lehetne hagyni.

Ebben az esetben a féléves bejelentés értelmét vesztené, hiszen a tűzvédelmi hatóságnál azonnal rendelkezésre állnának a sikeresen vizsgázott hallgatók adatai. Itt természetesen az adatszolgáltatás elkészítésére lehetne hagyni egy rövid türelmi időt, például három munkanapot, amely így megegyezne a FAR adatszolgáltatás türelmi idejével. Ebben az esetben a tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező személyek nyilvántartása központosítva állna a hatóság rendelkezésére, nem pedig megyei bontásban, ahogyan jelenleg. Ez, a szinte azonnali adatszolgáltatási lehetőség lehetővé tenné azt is, hogy a tűzvédelmi szakvizsgáztatásra jogosultaknak ne kelljen továbbítani az újonnan szerzett bizonyítványukat, az automatikusan megtörténne. Ez könnyebbé jelent a tűzvédelmi hatóságnak is, hiszen nem kell az újonnan kiállított bizonyítványokat bejegyezni az adott vizsgáztatóhoz, az automatikusan megtörténne. A vizsgáztatóknak is könnyebbé lenne, hogy nem kell a bizonyítványaikkal kapcsolatos adatszolgáltatást elvégezni, így annak a lehetőségét is ki lehet zárni, hogy valaki elfelejti bejelenteni az új bizonyítványát.

9.1.4. Bizonyítványok ellenőrzése

A bizonyítványok érvényességének ellenőrzésére új módok nyílnának meg, hiszen az általam vázolt fejlesztési javaslatban a nyilvántartás folyamatosan naprakész állapotban van. Létre lehetne hozni egy olyan, bárki által használható adatbázist, amelyből meg lehet állapítani egy bizonyítvány érvényességét, természetesen mindezt az adatvédelmi szempontok figyelembevétele mellett. Ebben az esetben a bizonyítványokról elhagyhatóak az aláírások és a pecsét is, hiszen azok valóságtartalmát egy független platformról tudjuk ellenőrizni.

Hasonló applikációt képzeltem el, mint amelyet a védettségi igazolványok ellenőrzéséhez jelenleg is használnak. A bizonyítványon elhelyezhetünk egy QR kódot, aminek segítségével akár a munkáltató, akár a tűzvédelmi hatóság le tudja ellenőrizni az adott bizonyítvány érvényességét. Természetesen a QR kódot behelyettesíthetjük a bizonyítvány sorszámaival vagy az azon szereplő adatokkal. Egy ilyen fejlesztés kiküszöbölhetné azt, hogy valaki hamis bizonyítvánnyal végzi a tevékenységét, hiszen jelenleg a tűzvédelmi hatóság a kiállított bizonyítványokra vonatkozó információkat csak félévente kapja meg.

Ezen kívül a bizonyítványok pótlására is találnánk kézenfekvő, egyszerű megoldást, hiszen ebben az esetben csak a FAR-ból újra ki lehetne nyomtatni a bizonyítványt és a rendszer a régebbi bizonyítványt automatikusan tudná érvényteleníteni, akár csak egy elvesztett focimeccs bérlet esetében.

9.2.Integráció nélküli fejlesztési lehetőségek

A Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerbe történő integráció jelentős feladatot teremtené a jogalkotó számára, hiszen számos jogszabály változtatása szükségeltetik a végrehajtásához. Az informatikus szakembereknél is többlet feladatként jelentkezne, mivel a FAR igen jelentős mértékű átalakítása, bővítése szükséges hozzá. Ezen okokból kifolyólag kívánok olyan módosítási lehetőségeket is bemutatni, amelyek nem – vagy nem ilyen mértékben – járnak jogszabályi változtatással. Természetesen az előbbi fejezetben felvázolt fejlesztéseket akár egy önálló informatikai rendszerben is meg lehet valósítani, de ez véleményem szerint egyáltalán nem lenne gazdaságos megoldás.

9.2.1. A bizonyítvány

A bizonyítványokra jelenleg csak kötelező adattartalom van előírva, formai követelmények nincsenek meghatározva. Véleményem szerint ki kellene adni egy egységes iránymutatást a megjelenési formával kapcsolatosan.

Jelenleg van, aki sima A4-es papírra nyomtatja a bizonyítványt, van olyan oktatásszervező, aki A6 méretben készít bizonyítványt és azt le is laminálja, illetve szinte bármilyen lehetőség előfordulhat manapság. Ezekben az esetekben egy közös pont van, mégpedig az, hogy a bizonyítványokon eredeti aláírások és pecsét szerepelnek, mint kötelező tartalom. Ezt a kötelező tartalmat el lehetne hagyni, hiszen a bizonyítvány mögött, annak hitelességének igazolásául ott áll a jegyzőkönyv és a féléves bejelentés (erről a következő fejezetben részletesebben írok majd). Az eredeti kézjegyek elhagyásával új lehetőségek nyílnának meg előttünk.

Lehetőségünk nyílna arra, hogy a bizonyítványt egy plastik kártyára nyomtassuk rá, hasonlóan a vezetői engedélyhez, így az kis méretű, jobban kezelhető és időtállóbb kivitelű lehetne. Ez fontos lehet a nehéz fizikai munkát végző munkavállalóknak, hiszen nekik a munkavégzéshez magukkal kell vinniük a bizonyítványukat, ahogyan azt az Országos Tűzvédelmi Szabályzat közvetett módon előírja: „*A munkát közvetlenül irányító személy köteles ellenőrizni a munkát végző személyek tűzvédelmi szakvizsga-bizonyítványának meglétét, érvényességét, ha az a tevékenység végzéséhez szükséges feltétel*⁵⁴”.

⁵⁴ 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról 184. § (4)

További problémaként jelenik meg, hogy a bizonyítványok pótlásának a módja jelenleg nincsen szabályozva. Az aláírások nélküli bizonyítványokkal ez is könnyebben kivitelezhető lenne. Jelenleg az elveszett/megsemmisült bizonyítvány úgy lehet pótolni, hogy a bizonyítványt újra nyomtatjuk, majd ellátjuk az eredeti vizsgabizottság és oktatásszervező aláírásaival. Ez sajnos több esetben is problémát vet fel. Például előfordulhat, hogy az oktatásszervező már megszűnt, így az nem tudja újra kiállítani a bizonyítványt. De megeshet az is, hogy valamelyik vizsgabizottsági tag már nem foglalkozik tűzvédelmi szakvizsgáztatással, külföldre költözött, esetleg elhunyt, vagy csak egyszerűen nem hajlandó újra elkészíteni a bizonyítványt. A jelenlegi jogi környezetben nem látom más módját a bizonyítvány pótlásának. Ezen akár az is segíthet, ha a 45/2011. (XII. 7.) BM rendeletet úgy módosítja a jogalkotó, hogy abban meghatározza, hogy az oktatásszervező jogosult kiállítani pótlólag bizonyítványt valamilyen jognyilatkozat formájában. De a bizonyítvány megszerzésének az igazolására a tűzvédelmi hatóságnak is megvan a lehetősége, hiszen a féléves bejelentés ott rendelkezésre áll.

A bizonyítványon jelenleg kötelező kiírni az adott foglalkozási ág teljes megnevezését is⁵⁵. Szerintem elegendő lenne az adott foglalkozási ág sorszámát feltüntetni a bizonyítványon (esetleg akár ez is elhagyható, hiszen a bizonyítvány számozása tartalmazza a foglalkozási ág számát is⁵⁶).

Ez nagyban lecsökkentené a bizonyítványon feltüntetendő adatmennyiséget, így akár arra is lehetőség nyílna, hogy egy bizonyítványon több foglalkozási ágot feltüntessünk. Ehhez szintén szükséges lehet a 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet minimális módosítása. Mindazonáltal megteremthetnénk azt, hogy akár a vezetői engedély mintájára készítsük el a bizonyítványt. A vezetői engedély hátulján jelenleg tizenhét kategória szerepel, tehát a jelenlegi tizenhat foglalkozási ág bőven elférne rajta. Valamint a vezethető járművek mellett szerepel a kategória megszerzésének az ideje, valamint az, hogy meddig érvényes. Problémát az jelenthet, hogy ha az adott vizsgázó a bizonyítványait különböző oktatásszervezőknél szerezte, de ezt sem lehetetlen megoldani. Például a legújabb bizonyítványt kiadó oktatásszervező a régebbi bizonyítvány adattartalma alapján elkészíthetné az új bizonyítványt úgy, hogy az minden korábbi még érvényes vizsgát tartalmaz. Esetleg ilyen esetben a régebbi bizonyítványt be lehetne vonni és továbbítani a tűzvédelmi hatósághoz.

⁵⁵ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 2. melléklet

⁵⁶ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 4. melléklet

9.2.2. A féléves bejelentés

A féléves bejelentés rendszerén is lehetőségünk van fejlesztéseket végezni. Ahogyan a történeti áttekintéssel foglalkozó részben is említettem, korábban nyolc napos határidővel meg kellett küldeni a tűzvédelmi hatóság részére a jegyzőkönyveket. Ebből következően a sikeres vizsgázókat tartalmazó bejelentést jelenleg is lehetne kötelezni nyolc vagy akár a FAR rendszerrel összhangban 3 napos határidőre. Ez nagyban növelné a nyilvántartás naprakészségét. Itt szintén meg lehetne teremteni annak a lehetőségét, hogy a bizonyítványok érvényességének ellenőrzése az arra jogosultak számára elérhető legyen, így visszaszorítva az esetleges visszaéléseket, valamint megkönnyítve a tűzvédelmi hatósági ellenőrzéseket.

9.3.A FAR integrációtól független fejlesztési lehetőségek

Ebben a fejezetben fogom bemutatni azokat a lehetőségeket, amelyeket ki lehetne aknázni attól függetlenül, hogy a tűzvédelmi szakvizsga jövőjét a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerbe történő integrációval vagy akár anélkül képzeljük el.

9.3.1. Törzsanyag

A tűzvédelmi szakvizsga törzsanyaga – ahogyan azt annak ismertetésekor bemutattam – leginkább jogszabályi helyek, szabványok felsorolásából áll. A nagyszámú adatforrás miatt naprakészen tartása nagy energiabefektetést igényel annak készítőjétől. Itt a feladat mennyiségének a csökkentése végett elképzelhetőnek tartom, hogy ahol lehetséges, ott a törzsanyag kötelező részét, inkább természettudományos ismeretek képezzék, mintsem jogszabályok. A bizonyított természettudományos tények időtállóbbak, mint a jogszabályi helyek, így a törzsanyag karbantartásával kapcsolatosan kevesebb feladat jelentkezik. A tűzvédelmi szakvizsga törzsanyagában jelenleg is szerepelnek természettudományos ismeretek, de csak az ajánlott irodalom között. Ezen ismeretekkel akár izgalmasabban is be lehetne mutatni a hallgatóság irányába a tűz elleni védekezés alapjait.

9.3.2. Online szakvizsgáztatás kiterjesztése

A tűzvédelmi szakvizsga online végrehajtására jelenleg csak kihirdetett különleges jogrend esetén van lehetőség⁵⁷. Ezt a lehetőséget ki kellene terjeszteni a normál jogrend időszakára is. A jogszabály jelenleg azt határozza meg, hogy: „*Online felkészítés és szakvizsgáztatás esetén az oktatásszervező a bejelentésben köteles rögzíteni, hogy a (8) bekezdésben meghatározott feltételek teljesülését hogyan biztosítja.*”⁵⁸ Ezzel kapcsolatosan ki lehetne alakítani egy

⁵⁷ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 5.§ (8)

⁵⁸ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 5. § (2)

egységes gyakorlatot a tűzvédelmi hatóság és az oktásszervezők együttműködése által, ahol meg lehetne határozni, hogy konkrétan, hogyan, milyen módon kell végrehajtani az online tűzvédelmi szakvizsgáztatást. Esetleg ki lehetne jelölni azoknak az applikációknak a körét, amelyek erre a tevékenységre alkalmasak és kötelezően használhatóak, ilyen lehet például a Microsoft TEAMS vagy a ZOOM esetleg hasonló videókonferencia alkalmazások.

9.3.3. Új foglalkozási ágak bevezetése

Véleményem szerint a tűzvédelmi szakvizsgáztatás foglalkozási ágait érdemes lenne egyes esetekben összevonni, illetve kibővíteni, új munkakörök bevezetésével.

9.3.3.1. Tűzoltó készülék alapkarbantartását végzők

Ennek a foglalkozási ágnak lehetne a sorszáma 7/1 vagy esetleg 7/A. Bevezetését véleményem szerint az indokolhatja, hogy léteznek olyan tűzvédelmi szolgáltatásokat nyújtók, akik csak a tűzoltókészülékek alapkarbantartását végzik, a közép- illetve a teljes körű karbantartását szerződött, szakműhellyel rendelkező karbantartó szervezettel végeztetik el, mivel saját műhellyel nem rendelkeznek. Az Ö tevékenységi körükben véleményem szerint indokolatlan olyan mértékű ismeretanyag elsajátítása, ami például a teljes körű karbantartáshoz szükséges. Egy terepen elvégezhető alapkarbantartás elvégzéséhez a három hónapos műhelygyakorlat sem indokolt ⁵⁹, annak elemei a szakvizsga gyakorlati felkészítése során is elsajátíthatók véleményem szerint.

9.3.3.2. Üzemeltetői ellenőrzést végzők

Az üzemeltetői ellenőrzés kapcsolatosan az Országos Tűzvédelmi Szabályzatban konkrét végzettség nincsen meghatározva. Érdemes lenne az ilyen tevékenységet végzők számára létrehozni egy külön tanfolyamot, amelyet természetesen kiválthatna például közép- vagy felsőfokú tűzvédelmi végzettség. A létrehozandó új foglalkozási ág tematikája az Országos Tűzvédelmi Szabályzatra, valamint az Ellenőrzés, Felülvizsgálat, Karbantartás Tűzvédelmi Műszaki Irányelvben meghatározottakra terjednének ki. Ezt a képzést nem feltétlenül csak a tűzvédelmi szakvizsga rendszerében lehetne elképzelni. Lehetne például akár egy egyszerűbb, online végezhető e-learning tanfolyam is, ahol színes tartalmakkal esetleg videókkal is érdekesebbé lehetne tenni az előadást. Esetleg lehetne készíteni egy leegyszerűsített kiadványt, akár képekkel illusztrálva a feladatok könnyű megérthetősége érdekében, valamint egy egyszerű csekklista összeállítása is nagyban segítené az ilyen tevékenységet végzők munkáját.

⁵⁹ 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatószervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól 6. § b)

9.3.3.3. Foglalkozási ágak összevonása

Érdemes lenne még azon dolgozni, hogy bizonyos foglalkozási ágakat össze is vonhatnánk. Például esetleg az 1., a 2. és a 3. foglalkozási ágakban lehetne esetleg egy közös alap modul. A törzsanyag alapvető része ezen foglalkozási ágaknál közel azonos. Az alapmodul elvégzése után lehetne „szakosodni” a kívánt munkakör irányába egy körülbelül egy – másfél órás képzés keretében. Miután valaki levizsgázik így az alapmodulból és valamelyik foglalkozási ágból, utána, ha még egy másik említett foglalkozási ághoz tartozó szakvizsgát kíván letenni elég lenne neki csak a speciálisan a szakterületre vonatkozó ismeretanyagot elsajátítania.

9.3.4. Tűzvédelmi ismeretek a közoktatásban

A tűzvédelmi szakvizsgától elvonatkoztatva, azt megelőzve akár már a közoktatásban is be lehetne vezetni a tűzvédelmi ismeretek oktatását. Ehhez nem feltétlenül szükséges új tantárgyat

6. kép N-heptán égése

létrehozni, ezzel még jobban leterhelni a tanköteles korosztályú diákokat. Én személy szerint általános iskolában a technika óra keretében sajátítottam el tanáromtól a KRESZ alapjait, a rendelkezésre álló eszközökkel (tábla, kréta) rajzolt fel nekünk a táblára közlekedési szituációkat, valamint táblákat és ezek jelentését olyan szinten magyarázta el, hogy Mi, akkor kisiskolás gyerekek is megértettük. Valami ehhez hasonló módon képzelem el a tűzvédelmi ismeretek bevezetését a közoktatásba. Akár esetleg egy kémia óra keretében is lehetne beszélni az égés feltételeiről, végbe menéséről, illetve az égés megszüntetésének (tűzoltás) módjairól. Ezeket a folyamatokat akár látványos, de biztonságos kísérletekkel is be lehetne mutatni. De

ugyan így lehetne oktatni akár a tűzjelzés módjait is, tartalmi követelményeit, olyan akár játékos formában, hogy a kisgyerekek is megértsék.

10. ÖSSZEFOGLALÁS

Dolgozatomban a tűzvédelmi szakvizsga szabályozási rendszerének a fejlesztési lehetőségeit kerestem.

A dolgozat elején bemutattam a tűzvédelmi szakvizsga szabályozásának a jelenleg hatályos jogszabályi környezetét. A jogi szabályozást kettő irányból közelítettem meg. Ezek a voltak a tűzvédelmi szempontú és a felnőttképzési szempontú irányvonalak. Megállapítottam, hogy a két szabályozásban számos átfedés található meg.

Ezek után ismertettem a tűzvédelmi szakvizsga jogszabályi rendszerének a fejlődését az 1980-as évektől egészen napjainkig.

Továbbá ismertettem, hogyan működik egy tűzvédelmi szakvizsga a gyakorlatban. Itt is több szempontú megközelítést alkalmaztam. Először is bemutattam, hogy oktatásszervező vagy vizsgáztatói vonalon mik a teendők. Ezután részletesen elemeztem egy tűzvédelmi szakvizsga lebonyolításának a mozzanatait.

A tűzvédelmi szakvizsgát sem kerülhette el a veszélyhelyzettel kapcsolatos szabályozás. Az oktatásszervezőkre és a hatóságra is új kihívások vártak ebben az időszakban. Viszont itt már a jogalkotó részéről megjelentek új fejlesztési ötletek, melyek azonban csak különleges jogrend idején alkalmazhatóak jelenleg.

Valamint bemutattam az általam elképzelt fejlesztési lehetőségeket. Ezeket a lehetőségeket meg lehet valósítani akár a FAR-ba történő integráció útján is. De léteznek szerintem olyan módok is, amelyek a FAR integráció nélkül is nagyban megkönnyíthetők, mind az oktatásszervezők mind a hatóság munkáját. Továbbá olyan fejlesztési lehetőségeket is vázoltam melyek az előbbiektől függetlenül, akár mindkét opció esetén is megvalósíthatók. Ilyen fejlesztési lehetőségek például a törzsanyag átalakítása, új foglalkozási ágak létrehozása, illetve az online tűzvédelmi szakvizsgáztatás intézményének a szabályozása, a helyesgyakorlat kialakításának az érdekében. Végezetül a tűzvédelmi oktatás kiterjesztését is javasolom a közoktatásban tanulók számára.

10.1. Következtetések

Meglátásom szerint a tűzvédelmi szakvizsga intézményrendszerének a szabályozás nagyon szerteágazó. Szinte már-már jogásznak kell lenni, ahhoz, hogy valaki minden apró részlettel kapcsolatosan eligazodjon. A törzsanyag az érintett szakterületekkel kapcsolatosan is rengeteg

jogszabályt érint. Itt komoly kihívást jelent mind a hatóság, mind az oktatásszervező részéről a folyamatosan változó környezet nyomon követése.

A bizonyítványokkal kapcsolatosan csak tartalmi követelmények kerültek jelenleg meghatározásra, nincsen egységes elvárás, ahány oktatásszervező annyi féle bizonyítvány létezik.

A nyilvántartások területi szervenként vannak vezetve jelenleg, problémákat vet fel az összefésülésük, valamint többlet feladatot generálnak.

Továbbá jelenleg csak különleges jogrend idején van lehetőség online szakvizsgáztatni.

10.2. Javaslatok

Javaslataim között szerepel a teljes tűzvédelmi szakvizsga intézményrendszerének a FAR-ba történő integrációja, amely nagyban megkönnyítené az adminisztratív feladatok elvégzését. Az integrációval lehetőség nyílna az egységes, könnyen kereshető nyilvántartás létrehozására, amely a bizonyítványok validitásának az ellenőrzését is leegyszerűsítene. Valamint lehetővé válna a FAR segítségével (a meglévő tanúsítvány készítő mintájára) az egységes megjelenésű bizonyítványok elkészítése és az azonnali adatszolgáltatás a sikeres vizsgázókról, ezzel a féléves bejelentést meg is lehetne szüntetni és országos lenne az adatbázis is.

A törzsanyag természettudományos alapokra helyezése csökkentené a folyamatos jogszabálykövetésből eredeztethető terhelést. Valamint a gyakorlatias képzés kicsit közelebb hozná a tanulókhöz az ismeretanyagot.

Természetesen vázolok olyan fejlesztéseket is ami a teljes rendszer integrációja nélkül is végrehajtható, viszont ezekben az esetekben megmarad a „kettős könyvelés”.

A FAR-tól függetlenül lehetne például a foglalkozási ágakat is fejleszteni, akár újakat létrehozni, akár meglévőket összevonni, esetleg egy moduláris rendszert létrehozni.

Nagy potenciál rejlik a tűzvédelmi szakvizsgáztatás online módozatának a kiterjesztésében is, mivel jelenleg ez csak különleges jogrend idején alkalmazható. Természetesen ehhez létre kell hozni először egy megfelelő rendszert, amely ezt lehetővé teszi és ki kell alakítani a jó gyakorlatot. Ehhez szükséges mind a hatóság, mind az oktatásszervezők konstruktív együttműködése.

11. VÉGSZÓ

Szeretném megköszönni a kedves Olvasónak, hogy megtisztelt azzal, hogy jelendolgozatom elolvasta. Remélem az általam felvázolt fejlesztési javaslatokból a jövőben minél több beépítésre kerül a tűzvédelmi szakvizsga szabályozási rendszerébe, akár az általam megfogalmazott akár más formátumban. Véleményem szerint a tűzvédelmi szakvizsga

intézménye valóban fontos és szükséges, valamint a fejlesztésében nagy lehetőségek rejlenek. Az anonimitás megőrzése mellett itt szeretném megköszönni mind azok munkáját, akik dolgozatom elkészítésében segítettek a tevékenységemet.

„A megelőzés mindig olcsóbb”

12. IRODALOMJEGYZÉK

- Magyarország Alaptörvénye
- 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól
- 489/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági eljárások általános és különös szabályairól
- 2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 50/2011. (XII. 20.) BM rendelet a bejelentésköteles tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységek megkezdésének és folytatásának részletes szabályairól
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2021. (I. 28.) Korm. rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról
- 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról
- A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság tájékoztatója a tűzvédelmi szakvizsga törzsanyagáról
- 27/2009. (X. 29.) ÖM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól

- 53/2005. (XI. 10.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről és a szakvizsga részletes szabályairól
- 32/1997. (V. 9.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról és munkakörökről
- 3/1980. (VIII. 30.) BM rendelet a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról
- 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról
- 500/2020. (XI. 13.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején az okmányokra, továbbá az ügyintézésre vonatkozó egyes szabályok megállapításáról

13. KÉPEK JEGYZÉKE

1. kép 45/2011 BM rendelet a jogtárban	11
2. kép E-papír felület	16
3. kép FAR rendszer "képzés adatszolgáltatási lap"	18
4. kép FAR tanúsítvány készítő.....	20
5. kép N- heptán töltése vízbe üvegkádban.....	26
6. kép N-heptán égése	44

14. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra A tűzvédelmi szakvizsga jogszabályok közötti elhelyezkedése.....	7
2. ábra Foglalkozási ágak darabszámának változása.....	25
3. ábra Tűzvédelmi szakvizsga menete	29

15. MELLÉKLETEK

15.1. Tűzvédelmi szakvizsga fejlődése

3/1980. (VIII. 30.) BM rendelet
1980.08.30
Hegesztők, egyéb más rendszeresen nyílt lánggal járó munkát végzők
Gáz- és olajfogyasztó tüzelőberendezések kezelői, ha a berendezés, vagy a csoportosan elhelyezett berendezések összteljesítménye a 30 kW-ot (250 Mcal/h) meghaladja
Üzemanyagtöltő állomások kezelői
Propán-bután gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, gázberendezés szerelését, üzembe helyezését, javítását és karbantartását végzők
„A” és „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó tevékenységet végzők és a tevékenységüket közvetlenül irányítók
Tűzoltókészülékek ellenőrzését, javítását végzők
Tűzoltó-vízforrások időszakos felülvizsgálatát végzők
Beépített tűzvédelmi berendezések (sprinkler, CO ₂ , gáz, habbaloltó, tűzjelző stb.) tervezését végző mérnökök
Beépített tűzvédelmi berendezések felülvizsgálatát, javítását, karbantartását végzők
Villamos berendezések szabványszerű állapotának tűzvédelmi felülvizsgálatát végzők
Kéményseprők

32/1997. (V. 9.) BM rendelet
1997.07.08
Hegesztők és nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az „A” és „B” tűzvesélyességi osztályba sorolt anyagok ipari és szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználást és a 300 kg tömegmennyiség feletti tárolását végzők.
Propán-bután gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását végzők.
Üzemanyagtöltő-állomások üzemviteli dolgozói.
Gáznemű vagy folyékony tüzelőanyagot hasznosító tüzelő-, fűtő- és technológiai berendezések szerelését, üzembe helyezését, javítását, karbantartását végzők.
Az I–IV. kezelési osztályba sorolt 300 kW összes teljesítmény feletti gáz- és olajtüzelésű berendezések kezelői, valamint a III–IV. kezelési osztályú berendezések távfelügyeletét ellátó személyek.
Tűzoltó vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Tűzoltó készülékek ellenőrzését, javítását végzők.
Beépített tűzvédelmi berendezések felülvizsgálatát, javítását, karbantartását végzők.
Beépített tűzvédelmi berendezések tervezésére jogosult műszaki végzettségű mérnökök.

53/2005. (XI. 10.) BM rendelet
2006.02.08
Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az „A” és „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt, 300 kg tömegmennyiséget meghaladó anyagoknak ipari és szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználást és tárolását végzők.
Propán-bután gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását végzők.
Üzemanyagtöltő-állomások üzemviteli dolgozói.
Tűzoltó vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Pirotechnikai szakbolti eladó, raktárkezelő, terméküzemeltető, anyag- és termék-gyártásvezető, kivétel a csak I. kategóriájú (játékos) pirotechnikai termékek kereskedését folytatók.
Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezések szerelését, telepítését, felülvizsgálatát, javítását és karbantartását végzők.
Beépített tűzoltó berendezések szerelését, telepítését, felülvizsgálatát, javítását és karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, és a kivitelezésért felelős műszaki vezetők.
Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, és a kivitelezésért felelős műszaki vezetők.

27/2009. (X. 29.) ÖM rendelet
2009.11.06
Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az „A” és „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari és szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
Propán-bután gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását végzők, továbbá azon propán-bután gáz üzemű targoncák kezelői, akik a targonca üzemanyag palackjának (tartályának) cseréjét is végzik.
Üzemanyagtöltő-állomások üzemviteli dolgozói.
Tűzoltó-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Pirotechnikai szakbolti eladó, raktárkezelő, terméküzemeltető, anyag- és termékgyártás-vezető, kivétel a csak I. kategóriájú (játékos) pirotechnikai termékek kereskedését folytatók.
Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezések szerelését, telepítését, felülvizsgálatát, javítását és karbantartását végzők.
Beépített tűzoltó berendezések szerelését, telepítését, felülvizsgálatát, javítását és karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, valamint a kivitelezésért felelős, műszaki vezetők.
Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, valamint a kivitelezésért felelős, műszaki vezetők.

45/2011. (XII. 7.) BM rendelet
2013.01.02
Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az „A” és „B” tűzvesélyességi osztályba sorolt anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.
Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek, tűzgátló tömítések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűzoltó-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.
Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűzoltó berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.
Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.

45/2011. (XII. 7.) BM rendelet
2014.01.01
Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az „A” és „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.
Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűztöltő-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.
Tűztöltő készülékek karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűztöltő berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Beépített tűztöltő berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.
Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.
Tűzgátló tömítések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűzállóságot növelő burkolatok beépítését, karbantartását végzők.

45/2011. (XII. 7.) BM rendelet
2015.03.05
Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerint robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.
Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűztöltő-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.
Tűztöltő készülékek karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűztöltő berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Beépített tűztöltő berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.
Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.
Tűzgátló tömítések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűzállóságot növelő burkolatok beépítését, karbantartását végzők.

45/2011. (XII. 7.) BM rendelet
2020.04.28
Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerint fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.
Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűzoltó-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.
Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.
Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűzoltó berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.
Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.
Tűzgátló tömítések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
Tűzállóságot növelő burkolatok beépítését, karbantartását végzők.